

ERDÉLYI GAZDA

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

H. 844

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ:

TOKAJI LÁSZLÓ,

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET TITKÁRA.

1903.

HARMINCZÖTÖDIK ÉVFOLYAM.

KOLOZSVÁR,

NYOMATOTT GÁMÁN J. ÖRÖKÖSÉNÉL

1903.

TARTALOM.

I. Közlemények szerint, időrendben:

Önálló eredeti cikkek:		Oldal	Oldal
Mezőgazdaságunk bajai és a mezőgazdák. — Puskás Jenő.	3	Olasz bor behozatala és a műborgyártás. — Dr. Seyfried Károly.	127
Állategészségügyi rendészetünk fejlődése és célja II. — J.	4	Az erdélyi lótenyésztés ügye.	128
Lovak abrakolása. — K. Ó.	6	„Új tenyészirány“. — Incze Manó.	129
A kolozsi ménes ügye	13	A bakteriumok szerepe a gazdaságban. II. — Dr. Rigler Gusztáv.	130
Miképp kezeljük és hozzuk helyre régiebb és elhanyagolt gyümölcsöseinket? — Dióssy Imre	14	Az ugarról. — Várady Géza.	131
Egerek és patkányok irtása. — Krenedits Ödön.	15	Kolozsvár időjárása 1902-ben. — R. J.	132
Miért nem ad a lóhere első virágzása alkalmával magot? — (*).	16	A pálinkakérdés. III. (é.)	141
A magyar gazda küzdelme a létért. I. — Dióssy Imre.	25	„Új tenyészirány“. — Monostori Károly.	142
Mezőgazdasági közigazgatásunk.	26	A baktériumok szerepe a gazdaságban. III. — Dr. Rigler Gusztáv.	142
Miért drágább a tojás télen? — Geltch Lajos.	27	A vetőmag termesztéséről. — Dióssy Imre.	145
A zsurló és annak irtása. — Krenedits Ödön.	28	Egyet-mást a nyulszapuka termeléséről. (Anthyllis vulneraria). — Dr. Kürti Dezső.	146
Törvényhozás és kormányzati intézkedések Romániában. — Gaál Gyula.	29	Az Orpington-tyuktenyésztése. Geltch Lajos.	146
Az új vámtarifa és mezőgazdaságunk.	37	A pálinkakérdés. IV. (é.)	151
A magyar gazda küzdelme a létért. II. — Dióssy Imre.	39	A búza sikértartalma. — Réti János.	156
A kolozsi ménes ügye. — Mózsza Attila.	40	A lótenyésztés hegyvidéken. — Várady Géza.	157
Nemes vérű állatok. — Krenedits Ödön.	40	Gőzgép és benzinmotor munkaköltsége.	159
Az országos gazdasági munkáspénztár és a gazdaszítási nyugdíj-kérdés.	41	Egy év munkája. — (*).	169
Lenvám és lentermelés. — Ugron Zoltán.	49	Harc a gümőkór ellen. (r.)	170
Az ugarról. I. — Báró Kemény József.	49	A tojás eltartásának néhány módja. — (r. y.)	171
Száritott gombák. — Krenedits Ödön.	51	Az Orpington. — Maurer János.	172
Románia állattenyésztése és állategészségügye. I. — Gaál Gyula.	53	Az angol fogyasztási piac új irányai. — György Endre.	172
Üzleti szellemet! — Seyfried Károly.	61	A Thanaton használata. — Páter Béla.	173
Az ugarról. II. — Báró Kemény József.	62	Katonai szállítások. — Éber Ernő.	183
Az Ausztriával való állatforgalom új rendezése.	64	Baromfitenyésztésünk fejlődése és védelme.	184
A burgonya lombozatának befolyása a gumók fejlődésére. — K. Ó.	65	Figyelmeztetés a tengeri elvetése előtt. — Páter Béla	185
Románia állattenyésztése és állategészségügye. II. — Gaál Gyula.	66	A „Derby“ melasse mint abraktakarmány.	185
A székelykongresszus naplója. — É. E.	73	A tenyészbírák használata — L. Z.	186
„Az ugarról.“ — Dr. Kürti Dezső.	74	Rendelet a baromfi betegségek ellen való védekezésről. — J.	197
A tengeritermelés különböző módjairól. — Dióssy Imre.	75	Kisbirtokosok jelzaloghitele.	199
Néhány szó a székely-keresztúri bikavásár előtt. — Ugron Zoltán.	76	A kert. — Cs.	200
Mikor teregessük el és szántsuk alá az őszszel kihordott istállótrágyát? — Közli: Gyárfás József. („M. Sz.“)	77	A talaj termőerejének fokozása. I. — Dr. Murakózy Károly.	201
A romániai gazdasági életet érintő kormányintézkedésekről. I. Gaál Gyula.	77	Viharagyűzési kísérletek Svájcban. — Leitgeb Imre.	202
A pálinkakérdés. I. — (é.)	85	Egy szomorú kép. — Éber Ernő.	213
A romániai gazdasági életet érintő kormányintézkedésekről. II. — Gaál Gyula.	86	A baromfi-kolera elleni védekezés.	214
Új tenyészirány. — Incze Manó.	87	A talaj termőerejének fokozása. II. — Dr. Murakózy Károly.	215
Az ugarról. — Br. Kemény József.	88	Állatkereskedelmünk. — J.	229
Gőzgépkezelés. — Ross Nándor.	88	A takarmányozás néhány szabálya — L. Z.	230
Mivel pótolható az alomszalma legcélszerűbben? — Dióssy Imre.	89	A talaj termőerejének fokozása. III. — Dr. Murakózy Károly.	232
A legszebb példa. — Szász Eerenc.	99	Az Északamerikai Egyesült-Államok mezőgazdaságából. — Paikert Alajos.	233
Új tenyészirány. — Monostori Károly.	101	Az erdélyi szarvasmarhatenyésztés irányító elvei. — Gr. T.	247
Ne éheztessek gyümölcsfaikat. — Dióssy Imre.	102	Melyek a hasznos befektetések? — Réti János.	249
A pálinkakérdés. II. (é.)	113	Olesó és célszerű baromfiól. — Dióssy Imre.	249
Székelykeresztúri tenyészállatkiállítás. — Esztéka.	114	A mezőgazdasági csomagszállítás. — György Endre.	250
A bakteriumok szerepe a gazdaságban. — Dr. Rigler Gusztáv.	115	A tejszövetkezetek kérdése. — Tokaji László.	263
Néhány német komló-kísérletről. — Cséser Lajos.	116	Középeurópai társadalmi tevékenység a komlótermesztés terén. — Cséser Lajos.	265
A besztecei szilva- és őszibarack védelme. — B. J.	117	Válasz Gr. T.-nek „Erdélyi szarvasmarhatenyésztés irányító elvei“ cikkére. — Ugron Zoltán.	267
		A gyümölcsfák monilia-betegsége. — Páter Béla	267
		XIV. Tenyészállat és gépkiallításunk. — Tokaji László.	279
		A tejszövetkezet kérdéséhez. II. — Tokaji László.	280
		Tejkezelés a Székelyföldön. — É. Keményfi Katinka.	281
		A rackagyapjú értékesítése.	282
		A gyümölcsfák monilia-betegsége. II. — Páter Béla.	283
		Néhány szó az erdélyi szarvasmarhatenyésztés irányító elvei kérdéséhez. — Egy kistenyésztő.	233
		Adatok a gümőkór elleni védekezéshez. — Monostori Károly.	293
		A marhazárlat mizériái. — Z. Kiss Elek.	294
		A levegő nitrogénjének felhasználása mezőgazdasági kulturnövények által. — Dr. Gerlach.	294
		Emberi ürüleből nyert szesz. — Dr. D.	295
		Udvarhelyvármegyei arányosítások.	307
		Az amerikai bevándorlás megszigorításáról. Paikert Alajos.	308
		Franciaország mezőgazdasági viszonyai. I. — Réti János.	309
		Törvényszéki ítélet lopás büntettségben. — Mózsza Attila.	310
		A mai viszonyok között van-e helye az ugarrendszernek, vagy sem? — Dióssy Imre.	311
		Nemzeti földbirtokpolitika. — Éber Ernő.	321
		A marhazárlat mizériái. — Fleischmann M. Miksa.	322
		A levegő nitrogénjének felhasználása mezőgazdasági kulturnövények által. — Dr. Gerlach.	324
		Tisztaság a sertésenyésztésnél. — Krenedits Ödön.	325
		Franciaország mezőgazdasági viszonyai. II. — Réti János.	325
		Országos baromfiállításunk jelentősége. — E.	335
		Melyek a hasznos befektetések? II. — Réti János.	336
		Összehasonlítás a kézzel és kéveköttő aratógéppel való aratás között. — Pruzsinszky Dezső.	336
		A marhazárlat mizériái. — Zilahi Kis Elek.	337
		A jászolrágás. — Krenedits Ödön.	338
		Az oltó készítésének régebbi módjai. — Szaftán Lajos.	338
		Az angol agrárpolitika Írlandban. I. — György Endre.	338
		Törvényjavaslat a telepítésről. — É.	349
		Melyek a hasznos befektetések? III. — Réti János.	350
		A háromszéki eredeti legelők kérdése.	351
		Alkoholos erjedés az állati és növényi testben. — Dr. Donáth Géza.	352
		Az angol agrárpolitika Írlandban. II. — György Endre.	352
		Szemle. — É.	363
		Tájékoztató a hegyi ekék beszerzésénél. — Pruzsinszky Dezső.	364
		Törvényhozási intézkedések és a gazdasági állapot Romániában. — Gaál Gyula.	366
		A pinzgau marha Erdélyben. — Monostori Károly.	377
		Igavonók. — Krenedits Ödön.	377
		A burgonya szárothadása és gumórothadása. — r.	378
		Tarlóhántás gyomirtás céljából. — Kerényi Lajos.	379
		Borjúk felnevelése rozskenyéren. — K.	379
		Kiallításaink.	389
		Tenyészállatkiállítás és tenyészállatvásár terveze.	390
		Országos gazdasági- és sport-baromfi-kiallítás és vásár terveze.	393
		Gazdasági gép-, szerzőm-, kellék-, anyag-, termény- és termékkiállítás tudnivalói	394
		Melyek a légeny tenyésztésai. — Réti János	396

Oldal		Oldal		Oldal	
396	A tarack irtása. — K. Ö.	558	Az őszi ásátás. — Kr.	100	A termés villamosság által. — Berdrow V.
405	Cseh mozgalmak a magyar termelés ellen. — (é)	558	Tudnivalók a katonai szállítások körül.	128	Kettős termés villamosság által. II. — Berdrow V.
406	A sertésorbánc és az ellene való védekezés. — Pruzsinszky Dezső	567	Hidavatás. — Eber Ernő.	142	Tavaszi szántás. — Boér Miklós
407	Hasznos tudnivalók a tejkezelésnél. — Krenedits Ödön	569	Szüret előtt.	198	Erdély szőlészetének fénykora és alkonya a 19-ik században. — Fekete Pál
407	A trágya felhalmozása. — K.	569	Egy Yorkshiri tenyészet. — D. J.	214	Erdély szőlészetének fénykora és alkonya a 19-ik században. II. — Fekete Pál
408	Törvényhozási intézkedések és a gazdasági állapot Romániában. II. — Gaál Gyula	570	Hogyan szántunk? — Be.	230	Magyar Remekírók.
408	Telepítés Kolozs-Karán. — Kolozs-Karai kincstári-birtok kezelésége.	570	Kísérletek mocsaras mezők megtermékenyítésére.	248	Házi nyulak tenyésztése. — Krenedits Ödön.
417	Nehány szó állatkiállításunk rendezéséhez — Egy tenyésztő	581	Egyszerű borecetgyártás. — Krenedits Ödön.	265	Báró Liebig Justus. — Dr. Dónáth Géza.
418	Az erdélyi telepítési politika. — Eber Ernő	582	Hazai tőzsde intézményünk. — Seyfried Károly.	364	Gróf Kun Kocsárd emlékezete. — Czirmes Bálint
419	Miként áll a komlótermés?	583	A búza. — Varga Kálmán.	430	Földmivelő hangyak. — Krenedits Ödön.
419	A rozsdá kérdéséhez. — Réti János	584	Lucernaföldek. — K. n.	442	A jövő kenyere és a Steinmetz-féle eljárás. — Dr. D. G.
420	A kérődzők felpuffadása. — Krenedits Ödön	584	A szarvasmarha súlyának meghatározása hossz mértékkel. — Ross Nándor.	466	A szociális állam mezőgazdaságának termelő és fogyasztóképessége. — Dr. Dónáth H. Géza.
420	Törvényhozási intézkedések és a gazdasági állapot Romániában. III. — Gaál Gyula	593	Kehes lovak. — Krenedits Ödön.	494	A szociális állam mezőgazdaságának termelő és fogyasztóképessége. — Dr. Dónáth H. Géza.
429	Hazarészünk mezőgazdasági kulturája. — Pruzsinszky Dezső	594	A téli munka. — E. E.	532	Igazságok a gyakorlati gazda életéből. I. — Milhoffer Sándor.
430	Vásároljunk-e vetőmagvakat külföldről? — Réti János	595	A száritott burgonya takarmányozása. — Várady József.	544	Igazságok a gyakorlati gazda életéből. II. — Milhoffer Sándor.
431	Mezőgazdasági érdekeink. — Székelyhidv Viktor	595	A tojáseletetés némely módja. — A. G.	556	Igazságok a gyakorlati gazda életéből. III. — Milhoffer Sándor.
432	A varju s a magvak védelme. — K.	605	A megye. — Kr. Ö.	568	Igazságok a gyakorlati gazda életéből. IV. — Milhoffer Sándor.
432	Németország lótenyésztése és a szövetkezeti értékesítés. — Báró Malcomés Jeromos	606	Darányi — Tallián.	594	A superphosfátgyártás egy új nyerstermékről. — Dr. D.
441	A gazdák terhei. — Teőke Béla	606	Magyarország földmivelésügye 1897 - 1903.	614	Igazságok a gyakorlati gazda életéből. V. (Vége). — Milhoffer Sándor.
442	A bivaly. — Jónás Bálint	608	A szesz technikai felhasználásának nemzetgazdasági jelentősége. — Báró Malcomes Béla.	652	Szántás villamos erővel. — Dr. D.
444	Tojófélszek. — Krenedits Ödön	615	A földmives-iskolák. I. — R. S.	664	Szántás villamos erővel. II. — Dr. D.
445	Zabmérték. — K. Ö.	616	Az előbbi kiállítások és a XIV-ik erdélyrészi tenyészállatkiállítás tanulságai.	676	A tulipán pünkösdi királysága. — Krenedits Ödön
453	Állat és huskivitelünk és a német vám-tarifa. I. — Leitgeb Imre	618	Az őszi érhethő fagykárokról és az ellenük való védekezésről. — Gass Gyula.	686	Szibéria mezőgazdasága. — Dr. Dónáth H. Géza
455	Milyen tyúkot tenyészsen a telkes gazda? — Csirmes Bálint	619	A gyümölcsfák trágyázása. — Cséser Gyula.		
456	Gummicsovok törése. — Krenedits Ödön	627	A földmives-iskolák. II. — R. S.		
456	Németország lótenyésztése és a szövetkezeti értékesítés. II. — Br. Malcomes Jeromos	628	Az előbbi kiállítások és a XIV-ik erdélyrészi tenyészállatkiállítás tanulságai. II.		
465	Állat és húskivitelünk és a német vám-tarifa. II. — Leitgeb Imre.	629	Ujabb tapasztalatok az állati ragályok elleni védekezésnél. — R. H.		
468	Méhészetünk.	630	A villamosság a mezőgazdaságban. — V.		
468	A piaci tej ellenőrzéséről és az iránta támasztott követelményekről.	631	A komlólevél és szár mint takarmány. — K. Ö.		
477	A mi kiállításunk. — J.	639	Székelykiállítás. — Tokaji László.		
493	XIV. Tenyészállatkiállítás.	642	Az előbbi kiállítások és a XIV-ik erdélyrészi tenyészállatkiállítás tanulságai. III.		
494	A vadászat közzgazdasági jelentőségéről. — Boér Miklós.	643	Valamiről. — Geltsch Lajos.		
495	A német gyümölcs és zöldségpiacz.	644	A tőzeg értékesítéséről. — Dr. D. G.		
496	A lucernatáblák trágyázása. — Fényes Károly.	651	A boritaladó leszállítása.		
496	A nyírás befolyása a fejős juhok tejének mennyiségére és minőségére. — K.	652	Az előbbi kiállítások és a XIV-ik erdélyrészi tenyészállatkiállítás tanulságai. IV.		
509	A világtermés.	654	Az erdélyi tyúkról. — Hreblay Emil.		
510	A magyar szarvasmarha hizlalása. — Wenninger Mátyás.	655	A kigazda vetőgépei. — Ifj. Sporzon Pál.		
511	Az „Első svájci tojáseladási szövetkezet-ről.” — Leitgeb Imre.	655	Borjuk hizlalása. — Krenedits Ödön.		
512	Almabor gyártás. — Dr. Békessy Sándor.	663	Az erdélyi mezőgazdasági érdekek képviselete.		
521	A magyar középirtok helyzete. I. Teőke Béla.	665	Földmives-Iskolák. — Ferenczy Károly.		
522	A Hegelund-féle fejérről. — Szafian Lajos.	667	Az előbbi kiállítások és a XIV-ik erdélyrészi tenyészállatkiállítás tanulságai. V.		
523	A tyúkok lábmeszesedéséről. — Geltsch Lajos	669	Kettős forduló. — Mózsza Attila.		
531	Egy elfeledett határozat. — Eber Ernő.	675	A községi utak fönntartása. — Báró Steiger Albert.		
533	A magyar középirtok helyzete. II. — Teőke Béla.	676	Az előbbi kiállítások és a XIV-ik erdélyrészi tenyészállatkiállítás tanulságai. VI.		
534	Ujabb szérumtalálmány a sertésvész ellen. — R. H.	678	Vásároljunk műtrágyát annak tápanyagtartalma szerint, színére való tekintet nélkül. — Dr. D.		
535	Sikerese küzdelem a baromfrágályok ellen. — Ritzler György.	678	Téli tojástermelés. — Geltsch Lajos.		
535	Friss szőlő télre való eltétele. — K. Ö.	685	Az erdélyi magyar kisbirtokosság helyzete. E. E.		
535	Hogyan szedjük, válogassuk és csomagoljuk az eladásra kerülő gyümölcsöt. — Várady József.	687	Az előbbi kiállítások és a XIV-ik erdélyrészi tenyészállatkiállítás tanulságai. VII.		
536	Vadgesztenye és makk, mint háziállataink eledele. — Krenedits Ödön.	689	Székelyföldi legelők. — (k.)		
543	Gyümölestermés — gyümölcsértékesítés. — Dr. Seyfried Károly.	690	A bácskai Kanaán. — Luczay Albert.		
544	A növényi tápanyag rendeltetése. — Krenedits Ödön.	691	Az aranka és annak irtása. — K—n.		
545	Uj ojtószérum a sertésvész ellen. — R. H.	691	A Plymouth tyúk. — Z. K. E.		
546	Utótej. — (br.)	691	A szemellenzöről. — Pákozdy László.		
555	A szövetkezetekről. — Mózsza Attila.				
557	A méz, mint trágya. — Krenedits Ödön.				
557	A járási fajscola. — Cséser Gyula.				

Kisebb szakközlemények:

7	Győry Elemér: A kukorica-csutka, mint táplálék	7	Krenedits Ödön: A gyom befolyása a veteményekre
16	Győry Elemér: A gyümölcsfák rügyeinek és virágjainak megvédése a fagy ellen	16	Krenedits Ödön: A burgonya télire való elrakása.
17	Nyelvüket kilógató lovak.	17	Gyümölcsfák terméketlensége.
30	A foxterrier szőr hullása.	30	Öreg tehének tartásának hátrányairól.
30	Az állatok köhögése.	30	Sovány tej.
42	A méz kiválasztása öreg sejtekből.	42	— — A jó tejelékenység jelei. Fölfagyott vetések. A romlott takarmány. A földi bolhák irtása.
66	— — A szalma mint trágya alkatrész. A friss tojás megismerése.	79	— — A zab és árpaszalma tápláló értéke. A száj- és körömfájás gyógyítása. Piaci tojások csomagolása. Egyszerű szabály álló fák köbtartalmának meghatározására.
90	Ross Nándor: Mivel pótolható az alomszalma legcélzesebben?	103	Cséser Gyula: Figyelmeztetés a buzatermelőkhoz. A száj- és körömfájás kezelésének újabb módja. Korcírók, mint takarmány.
159	B. C. B. Száritott burgonya, mint takarmány.	186	— — A csalamádé javítása.
187	— — A takarmány-anyagok emészthetősége és értéke a sertésnél. A takarmány befolyása a tej és vaj zsirtartalmára és ízére. Zöld eserebogár.	202	— — Réték trágyázása. Nehány szó a cukorrépa minőségének fokozásáról. Termeljünk Hanna árpát. A vadrózsák mint alanyok
216	Cséser Lajos: Komlótermelési kísérletek. A komló növény tápanyag szükségletéről.	234	

Tárcák:

4	A sümegi kisbirtó. (=)	4	Viziállatok élete a jég alatt. — Krenedits Ferencz
38	Viziállatok élete a jég alatt. — Krenedits Ferencz	50	A görög hőskor földművelése és állattenyésztése. I. — Krenedits Ödön
62	A görög hőskor földművelése és állattenyésztése. II. — Krenedits Ödön.	74	

	Oldal
A. T. L.: A répanematodák ellen. A baromfiak vérfelfrissítése.	251
— — A friss tojás felismerése. A búza termőképességére befolyást gyakorló körülmények	252
— — A burgonya degenerálódásáról	296
K. B.: A korai gyümölcshullás okai	311
Milyen burgonya alkalmas a főzésre?	312
Krenedits Ödön: Miről lehet megösmerni, hogy régi, avagy friss a tojás.	312
A téli hideg befolyása a rovarokra. A tej konzerválása a fagyasztás útján. A kőszén hamujának értékesítése. Mi módon lehet a galambokat legkönnyebben felhizlalni?	326
Viselős tehének táplálása. Hogy konzerválják a tojást Kinában. A seprőcirok termeléséről.	379
E. a.: A konyhakert trágyázása.	409
Krenedits Ödön: A burgonya degenerálódása. Kihajtott zöldsejtnemű. Az istállók szellőztetése.	434
— — Nehány szó az őszi keverék termeléséről. Szilvatáska betegség. A len elfajtásának ellensúlyozása.	446
Krenedits Ödön: Milyen rozsoot termeljünk? Fagomba fejlődése.	458
Kovács Béla: A korai gyümölcshullás okai. Új szer a filokszéra ellen. A fosfor-savtrágyák hamisítása	470
— — A lucernások őszi boronáltatása. A gőzszántás költsége. Hogyan lehet jó legelőt készíteni. Védekezés a gyümölcshullás rákbetegsége ellen. A tápanyagok hatása a szőlőre.	497
— — A takarmánynövények jelentősége üzleti szempontból. Miért kell a talaj mélytartalmát ismerni? A sörárpa termelési módjáról Elzászban. (Journal d' Agric. prat.)	517
— — A répanematoda elleni védekezésről. A zabosbüköny termelésénél előforduló hibákról. A takarmányrépa terméshozamára befolyást gyakorló körülményekről.	524
Krenedits Ödön: A burgonya rothadása. Fiatal ökrök hizlalása. A tyúkok hizlalása.	536
A méhkasok színe. A baromfitartó ketrecek. A hizlalda.	546
Vén fák védelme. A must kezelése szalmiakkal.	559
Csérer Lajos: Őszi teendők a komlóban.	571
Krenedits Ödön: A kaliforniai juharfa. A patkolás mestersége.	571
Tüzálló szer a faszindelyes tetők bevonására. A kék tej.	596
Ujonnan ültetett fák megkaróztatása. A vörösbor első lefejtése.	620
A napraforgó mag mint baromfi eledel. Száraz bab hizó ökröknek. Lovak ivóvizének hőmérséklete. Hogyan lehet vaját hosszú időn át eltartani?	632
Cinegéink. Kanapépörök az istállóban.	644
Dr. Donáth: Új csertartalmu növény.	645
Háztartás.	
Krenedits Ödön: Egyszerű módszer a disznók étvágyának fokozására.	30
Kávéalja, mint virágrágya.	31
e. m. Teapuncs. Rozsdafoltok a korcsolyán. Vasaló tisztítása. Keményített ruha vasalása. Tudnivalók a kávéfőzésnél. A hó mint tisztítószer.	42
Csérer Gyula: A házikert violái.	160
E. A.: Fényezett butorok tisztítása. Szivar skatulyák megszagtalánítása. Egy mód a burgonyát a csirázástól megóvni. Elpörkölt ruha. Zsírított.	871

	Oldal
— r. — y.: A gomba eltevéséről.	268
Csérer Gyula: A késői kelkáposzta. A A viaszvirág.	340
E. a.: Itthon készült konzervek. Ecetes uborka.	409
Krenedits Ödön: A világosság befolyása szobanövényekre.	422
Szoba virágainak öntözése.	458
E. a.: A kiállításra szánt tyúkok tisztítása.	458
Csérer Gyula: A chinai primula tenyésztése. Szivacsok tisztítása. Az ezüst tisztítása. Tölteni való paprika. Gyümölcscecet. Éretlen gyümölcsből készített ecet.	513
Krenedits Ödön: Az arancáriák.	547
Hogyan kell a halat megölni.	571
Emma asszony: Liba hizlalás.	596
Krenedits Ödön: A házi penészgomba ki-pusztítása.	632
A kökény haszna.	656
Szárnyaspecsenyek a XVII. században.	692

Hazai lapszemle:

A forralt és rázott tejnek a borjunevelésben való szerepéről. (Állategészségügy.) Erdélyi javított jellegű szarvasmarha a Királyhágón innen. (Köztelek.)	118
A burgonyának a burgonyavész ellen való pácolása. (Köztelek.) Heigelund-féle fejési mód. (Gazdasági Lapok.)	218

Külföldi lapszemle.

A tenyészkanca kiválasztása. (The Agricultural Gazette.) Erőtakarmányok száraz, vagy nedves állapotban takarmányozandók-e? (Landw. für Oldenburg.) Ludak és kacsák korai tojása. (Deutsche Landw. Presse.)	103
A takarmányozás néhány szabálya. (Landwirth. Zeitung.)	230
A burgonya szárrothadása és gumórothadása. (Landwirth. Zeitung.)	378
Új ojtószérum a sertésvész ellen. (Deutsche Landwirth. Presse.)	545
Hogyan szántsunk? (Wiener Landwirth. Presse.)	570
A tojáseltartás némely módja. (Agricultural Gazette.)	595
Újabb tapasztalatok az állati ragályok elleni védekezésnél. (Deutsche Landwirth. Presse.)	629

Egyleti élet:

Jan. 14-i ig. vál. ülés.	31
Gazdatiszti Egylet választmányi és közgyűlési meghívói.	43
E. G. E. közgyűlési meghívója.	54
Gazdatiszti Egylet közgyűlése	67
E. G. E. ig. vál. febr. 25-i ülése.	104
E. G. E. szakosztályának febr. 27-i ülése.	118
Meghívó a márc. 23-i ig. vál. ülésre.	147
E. G. E. ig. vál. márc. 23-i ülése.	160
E. G. E. közgyűlése.	187
Meghívó az ápril 27-i ig. vál. ülésre	219
E. G. E. ig. vál. ápril 27-i ülése	235
E. G. E. szakosztályának május 8-i ülése	284
E. G. E. ig. vál. május 28-i ülése	296
E. G. E. szakosztályának július 7-i ülése	380
Meghívó a Gazdatiszti Egylet szept. 7-i vál. ülésére	470
Gazdatiszti Egylet szept. 7-i ülése	513
E. G. E. ig. vál. okt. 17-i ülése	585
Meghívó az E. G. E. ig. vál. nov. 28-i ülésére	632
E. G. E. ig. vál. nov. 28-i ülése	656
E. G. E. szakosztályának közgyűlési meghívója	669

Szemle:

Oldal

560, 585, 633

Kormányintézkedések:

Földmiv. miniszter: A szőlővesszők adás-vétele ügyében	17
„ „ A ragadós száj és körmőfájás meggátlása ügyében a várme-gyék és városokhoz intézett rendelet	42
„ „ Pályázati hirdetmény	79
„ „ A szőlővesszők, szőlő-oltványok és használt szőlőkarók szállításának szabályozása	188
„ „ Alen- és kendertermesztés ügyében	353
„ „ A hesseni légy pusztítása	410
„ „ A boritaladó fizetése tekintetében adott kedvezmény igénybevétele tárgyában	498
„ „ A bor hamisítása ellen	525
„ „ Állami szőlővesszők és oltványok eladása	547
Keresk. miniszter: Takarmányszállítási díj-kedvezmények	645

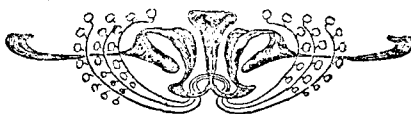
Irodalmi szemle:

Majláth József gróf: „Szociálpolitikai tanulmányok és beszédek“ cz. könyvének méltatása	17
Zalka Zsigmond: „Mezőgazdasági szeszgyártás“ cz. könyvének méltatása. — Zymologus.	90
Kukuljevic József: „A madarak védelméről“ cz. könyvének méltatása. — Jaskó Géza.	90
Mezőgazdasági munkabérek Magyarországon. Magyarország mezőgazdasági szakoktatásának kézikönyve. A budapesti Jenner-Pasteur intézet beszámolója	203
Dózsa Endre: „Cine Mintye“ c. könyvről	234
Suschka Rikárd: „A magyaróvári m. kir. gazdasági akadémia gazdaságának leírása és üzemterve“ c. munka ismertetése. — Hensch Árpád.	340
Az alsó-fehérvármegyei gazdasági egylet évkönyve.	434
Egy érdekes szőlészeti munka. — Tejgazdasági bakteriologia	446
Keller Gyula: „Mezőgazdasági házi ipar“ c. munkájának és Péterffy Tamás „Góbéságok“ c. munkájának ismertetései. — r.	596
Ifj. Sporzon Pál: „A kiscsiga mezőgazdasági gépei“ c. könyvének és Szilárd Gyula „A szőlőművelés és bortermelés könyve“ c. művének ismertetései. — Éber Ernő.	656
Tokányi László: Állategészségügyi rendeletek kézikönyve. — J.	693

Vegyes közlemények:

7, 18, 31, 43, 54, 67, 79, 90, 104, 119, 133, 147, 161, 173, 188, 203, 219, 235, 252, 268, 284, 296, 312, 327, 340, 354, 367, 380, 397, 410, 422, 434, 446, 459, 470, 499, 513, 525, 536, 546, 559, 572, 585, 597, 608, 620, 633, 645, 657, 669, 679, 693.
--

	Oldal		Oldal		Oldal
Melyek a hasznos befektetések? 249, 336, 350		Gyümölcsstermés — gyümölcserértékesítés.	543	Székelykiállítás	639
Franciaország mezőgazd. viszonyai. 309, 325		Hazai tőzsde intézményünk.	581	Ugron Zoltán. Lenvám és lentermelés	49
Melyek a légeny forrásai.	396	Br. Steiger Albert. A községi utak fenntartása.	675	Néhány szó a székely-kereszturi bika-vásár előtt	76
A rozsdá kérdéséhez.	419	Ifj. Sporson Pál. A kiscgazda vetőgépei.	655	Válasz „Gr. T.”-nek „Erdélyi szarvasmarhatenyésztés irányító elvei“ cikkére	267
Vásároljunk-e vetőmagot külföldről?	430	Szaffán Lajos. Az oltó készítésének régebbi módja.	338	Varga Kálmán. A buza	582
Dr. Rigler Gusztáv. A bakteriumok szerepe a gazdaságban. I.	115	A Hegelund-féle fejésről.	522	Várady Géza. Az ugarról.	131
A bakteriumok szerepe a gazdaságban. II.	130	Székelyhidy Viktor. Mezőgazdasági érdekeink.	431	Á lótenyésztés hegyvidéken.	127
A bakteriumok szerepe a gazdaságban. III.	142	Teöke Béla. A gazdák terhei.	441	Száritott burgonya takarmányozása.	594
Ritser György. Sikeres küzdelem a baromfi-ragályok ellen.	535	A magyar középbirtok helyzete.	521, 533	Várady József. Hogyan szedjük, válogassuk és csomagoljuk az eladásra kerülő gyümölcsöt.	535
Ross Nándor. A szarvasmarha súlyának meghatározása hosszmértékkel.	584	Tokaji László. Egy év munkája	169	Weininger Mátyás. A magyar szarvasmarha hizlalása.	510
Dr. Seyfried Károly. Üzleti szellemet! Olasz bor behozatal és a műborgyártás.	61, 127	A tejszövetkezetek kérdése	263, 280		
		XIV. Tenyészállat- és gépkiallításunk	279		

ERDÉLYI GAZDA

AZ
ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET
VÉDNÖKSÉGE ALATT ÁLLÓ

ERDÉLYI KERESKEDELMI TÁRSASÁG

(irodája: Kolozsvár, Petőfi-utca 7. szán, földszint. Telefon: 158. szám. Levélcím: Erdélyi Kereskedelmi Társaság, Kolozsvár, Petőfi-u. 7. sz. Sürgönycím: Erdélyi Gazda, Kolozsvár.)

Célja: Az erdélyrészi gazdaközönség támogatása minden beszerzési és eladási ügylet alkalmával, evégből:

Elvállal gazdától jövő megbízásokat minden mezőgazdasági termény, állat stb. eladására, valamint bármely mezőgazdasági gép, anyag, vagy szükséglet beszerzésére.

Nagy súlyt helyez arra, hogy a gazdaközönséget a legiőbb minőségű vetőmagokkal ellássa.

Birtokeladás és vétel, jelzálog, biztosítás és más, birtokosokat érdeklő ügyletekben, tájékoztul, közvetítőül, esetleg megbízottként működik.

Gazdákkal szemben eljárásaiért és ténykedéseiért, munkadíjat fel nem számít.

A társaság gazda-feleinek minden megbízás, vagy ügylet alkalmából a legmagasabb kedvezményeket nyújtja.

Levélbeli, sürgönyi, telefon, vagy személyes tudakozódásra a társaság azonnal díjmentes kimerítő választ és felvilágosítást ad.

Tiszta jövedelméből az Erdélyi Gazdasági Egyletnek és az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesületnek, azok nyugdíjalapjai javára 5-5%^o-ot ad.

Ezen intézménnyel kapcsolatban fennáll és ugyanott mindenkor megtekinthető az

ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET
ÁLLANDÓ GAZDASÁGI GÉPKIÁLLITÁSA,

(mintaraktár)

melynek keretében a legelsőrangú hazai szolid gyárak összes készítményei láthatók.

576

„Grand Prix“ (a legnagyobb kitüntetés)
a párisi világkiállításon.

Alfa Separator R. J.

Iroda és gyár: Budapest, VI., Lomb-utca 11.

Tejgazdasági Gépgyár.

Szállít tejgazdasági eszközöket és gépeket!
Jelenészetek, tejgazdasági telepek, tejszövetkezetek berendezése!

Mindig friss sajtoltó por és folyékony oltó!

Több mint 560 első díj!!!

Évi gyártás kb. 60,000 Alta-Laval separator.

Arjegyzékkel, költségvetéssel, utbaigazítással
készséggel szolgálunk.

(973).

Ganz és Társa

vasöntő és gépgyár
részvénytársaság

LEOBERSDORF. BUDAPEST. RATIBOR.

Városi üzlet Budapest, Ferencziek tere 2.

Ajánlja:

Hengerszékeit (Mechwart szabadalma) darálás-, felbontás-, kiörlés- és simára örléshez, ön-működő lisztkeverő gépeit, hámozó-, koptató- és egyéb malomgépeit, mint felvonókat, szitákat, szállítócsigákat-, zsákfelvonókat-, detacheurök- és egész malomberendezéseket.

Turbinákat, forgó ekéket gőz-, petroleum- és electromos hajtással.

Electromos világítási és erőátviteli telepeket. Mindennemű kéregöntvényt.

Bánki rendszerű benzin és petroleum motorokat és locomobilokat.

(969.)

Az 1900-ik párisi kiállításon 6 nagy díjal és 8 aranyéremmel kitüntetve.

104-0104

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10.

636

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület
ugyis mint a

Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége

Alakult 1900. erkölcsi támogatásával. Alakult 1900.

Biztosítéki alap:

Kormány hozzájárulásával 400 000— K
Alapítványok 1268.080— „
Tartalékok 111 053.60 „

Összesen 1.779.133.60 K.

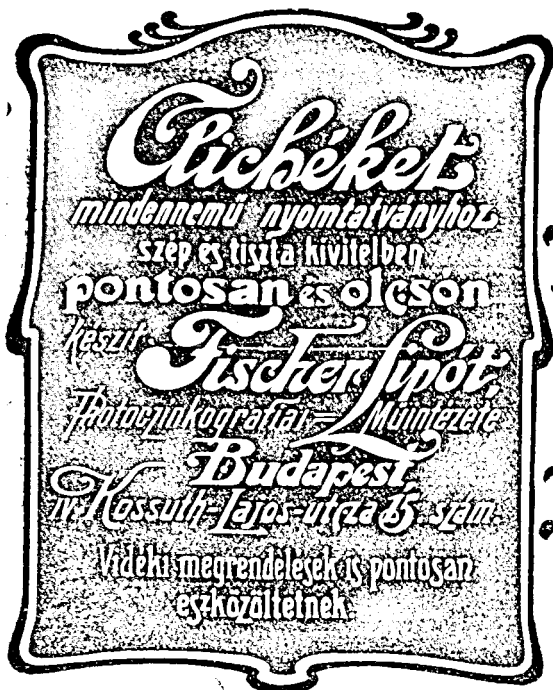
Első évi felesleg 90.349— K.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módozatok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díj arányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből egy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést nyernek.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványnyal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál

az igazgatóság.

Hirdetményt.

500 holdas tagosított birtokomra és 7 hold amerikai szőlőm beojtására keresek egy vinczellér iskolát végzett családos egyént, ki román nyelven is beszél és a gazdaság vezetésében is megfelelő gyakorlati képzettséggel bír.

Évi fizetés készpénz és terményekben 600 korona értékig, lakás és fűtés.

Iskolai képzettség és eddigi alkalmazását igazoló bizonyítványnyal felszerelt kérvények küldendők:

Száva Károly

földbirtokoshoz, Mező-Szengyel, Torda-Aranyos vármegye. (972.)

Lóheremagot

vásárol a legmagasabb napi árban

HALDEK

magnagykereskedése,

József főherceg ö. cs. és kir. Fensége udvari szállítója

Budapest, (926.)
Károly-körút 9. szám.

Matutsek József férfi- női- és gyermek-cipész-üzlete Kolozsvárt, Főtéri Status-palota, Szentegyház-ntca 3. sz.

Ajánlja dúsán berendezett

cipőraktárát.

951

A gyakorlatban legjobban bevált

benzinmotorok és lokomobilok

(a viláhirű)

BAECHTOLD és Tsa
svájci (Steckborn-i) gyárból) kaphatók:

Molnár és Pintér

technikai cégnél

BUDAPESTEN, Lipót-körút 7/a.

Ismerőseinket és rendes vendőinket felkérjük ezen motoroknak működésben való megtekintésére. Érdeklődőknek további felvilágosítással szivesen és azonnal szolgálunk.

Versenyképes áraink szereléssel együtt, vevő állomására szállítva a következők, pl.:

Fekvő motor	10 HP.	5600 korona.
„	20 HP.	7200 „
„	40 HP.	11250 „
Lokomobil	3 HP.	3500 „
„	4 HP.	4200 „
„	6 HP.	5000 „

Ajánlja magát a cég a t. gazdaközönségnek minden a gazdaságban előforduló szükséglet fedezésére szolgáló anyagot, u. m. gépolaj, égőolaj, kocsikenőcs, gabnázsák, kazaltakaró, repce és cséplőponyvák, gép és eke alkatrészek, gépszijak stb.

legelőbb árak, pontos és szolid kiszolgálás mellett szállítani. (864.)

FISCHER PÉTER és Társa

cs. és kir. udvari szállítók

mű, és kötszer-gyárosok

BUDAPESTEN.

Raktár és gyár: IV. Kossuth Lajos-utca 6.

Ajánlják mindennemű állatorvosi mű-és kötszerrel dúsán felszerelt raktárukat, mely mindenféle újabb szerkezetű sebészi, szülészi, bonczani, patkolástani és más állatgyógyászati czélokra szükséges eszközöket tartalmaz.

1902. évi árjegyzéket kívánatra küldünk.

Eszközök javítása és átalakítása is elvállaltatik. (841.)

E l a d ó tenyészkoca.

2 drb. Czim **G. G.** alatt a kiadóban.

Poland Kina (1001.)

Magyar Leszámitoló és Pénzváltóbank erdélyrészi fiókosztálya

Kolozsvárt, Mátyás király-tér 29. sz. (Bánffy-palota.)

Foglalkozik minden bankszakmába vágó műveletekkel: Elfogad betéteket takarékkönyvecskékre vagy folyó-számlára (Giro-conto.)

Leszámitol váltókat, sorsolt értékpapirokat, nyereményeket. Kölcsönt nyújt értékpapirokra. Folyószámla-hitelt engedélyez értékpapir fedezet mellett, mint denkor a pénzügyi viszonyaihoz alkalmazott-előnyös kamatot számítva.

Törlesztéses jelzálog kölcsönöket ad: földbirtokra és bérházakra.

Az intézet különös súlyt fektet a következők üzletágakra: külföldi utalványok (Cheques) eladása és vétele. Értékpapírok, ércpénzek és külföldi pénznemek vétele és eladása a budapesti tőzsde napi jegyzései szent.

Tőzsdei megbízások kivitele. Szelvények díjmentes beváltása.

A magy. kir. szab. osztálysorsjáték főelárusító helye. Sorsjegyek ingyen utánnézetnek.

Örzési letétek részére nagy költősgel épített pánczélszobáját és az abban elhelyezett magánpénztárait, (Safe deposits) a közönség figyelmébe ajánlván, annak megtekintésére tisztelettel meghívja az érdeklődőket.

Üzleti órák 9-12-ig, délután 3-5-ig.

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
ELŐF. ÁR: 1 EVRE 12 KOR., 1/2 EVRE 6 KOR.,
1/4 EVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS ERDÉLYRÉSZI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASARNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATALAI:
KOLOZSVÁR, PETŐFI-UTCA 7. SZÁM.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

Kérjük az előfizetési dijak beküldését.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Mezőgazdaságunk bajai és a mezőgazdák. <i>Puskás Jenő</i>	3
Állategészségügyi rendszertünk fejlődése és célja II. <i>J.</i>	4
Lovak abrakolása. <i>K. Ö.</i>	6
Tárca:	
A sümegi kisbíró. (=)	4
Kisebb szakközlemények.	7
Vegetes közlemények	7
Erdélyi piaciár- és terméstudósítások.	8
Hirdetések	

Mezőgazdaságunk bajai és a mezőgazdák.

Ha a német mezőgazdák roppant agitációját helyzetük javítása érdekében szemléljük, ha látjuk a miénknél virágzóbb mezőgazdasági kulturájukat: csodálkozunk kell azon közönyösségen, mely a magyar mezőgazdát uralja akkor, midőn annyi javítani valója van a mezőgazdaság terén.

Nem hiszem, hogy Királyhágóntúli gazdáink nagyon elégedettek volnának helyzetükkel, azt pedig tudjuk, hogy erdélyi hazarészünkben nagy s különösen a székelyföldnek nevezett részen általános gazdáinknak panasza a birtok jövedelmezőtlensége fölött.

Korántsem akarom helyeselni és követségreméltónak itélni azon felfogást, mely már ügylátszik, a népek vérévé vált, hogy minden bajnak forrását valamely külső, tőle nem függő befolyásnak tulajdonítja és minden segítséget felülről (legtöbbször a miniszteriumtól) vár ahelyett, hogy keresné a hibát önmagában és találná meg a segítséget a maga erejében. Ámde léteznek panaszok s a bajok valóságát sem lehet tagadni.

A súlyos adók, melyekkel leginkább a földművelők vannak terhelve; a drága termelési viszonyok s az ezzel ellentétben lévő alacsony termény és marhaárak; a méreg drága hitel, melyhez még így is sok bajjal jut a gazda; a birtokok rendezetlen volta, melyen a modern mezőgazdasági elvek keresztül nem vihetők stb. stb. sajnos, hogy oly bajok, melyeken egyesek vajmi keveset; egyesületek csak valamit segíthetnek.

Melyik tehát a hiba, melyet a mezőgazdának saját magában kell keresnie? A hibák következők: elmaradottsága a mezőgazdasági műveltség terén; közönyössége — tisztelet a kivételeknek — minden mezőgazdasági, tehát egyenesen őt érdeklő intézmény, kérdés iránt.

Bármit mondjunk is műveltségi állapotról, de azt be kell vallanunk, hogy nemcsak népünk, hanem földbirtokosainknak is jó nagy része éppen azon a téren van a műveltséget illetőleg leginkább elmaradva, amilyen él, t. i. mezőgazdaságban.

A mezőgazdának ma már nem elég a földművelés terén csak azt és úgy tudni, amit és a hogyan apáik tudták, hanem főképpen ismernie és jól tudnia kell: 1. a növények természetét és tenyészetüknek alapfeltételeit, mert ha ezeket ismeri, föl fog hagyni oly növénytermelésével, mely természeténél fogva melegebb éghajlatot, kevesebb esőt stb.-t kíván még akkor is, ha azt már hosszabb időtől fogva termelik azon a vidéken. Például vidékünkön* a rozs termelése általános már régi időtől fogva, holott talajunk agyagos, éghajlatunk pedig nedves. Ennek kö-

* Csikmegye.

vetkezében aztán átlag egy katrlis holdon 6 htl termést is csak ha kedvező az időjárás, lehet elérni, míg lóheréből egy katrlis holdon mindig lehet 25 q. szénatermesre átlag számítanunk. Egy kevés utánszámítással meggyőződhetünk, hogy a rozsnak és a lóherének jövedelme nálunk úgy viszonylik egymáshoz, mint 1 a 2-höz; még szembevetőbb a különbség akkor, ha az előállítási költségeket is számításba vesszük, mely a rozsnál ha nem is kétszerte nagyobb, de jóval meghaladja a lóhere előállítási költségeit.

2. Ismernie kell birtokának talaját, tudnia kell, melyik talajnemhez tartozik nemcsak avégett, hogy jól művelhesse — szánthassa, javíthassa, trágyázhassa annak legmegfelelőbb módon, — hanem, hogy ismerve talaja alkateréseit, oly növényeket műveljen, melyek állandó termést hoznak anélkül, hogy a föld kizsárolva, termőképességét elvesztené.

3. Értenie kell a különféle gazdasági növények termeléséhez, tudnia kell, hogy mely növény minő táplálékanyagokat igényel, hogy azokat, ha nincsenek meg talajában a növénynek szükséges mennyiségben, pótolni lehessen. Tudnia kell azt, hogy tenyészetük közben minő munkálatok által lehet biztosítani a termést, miképen kell gondozni, letakarítani és eltartani, értékesíteni a különféle növényeket, terményeket.

4. A mezőgazdának továbbá szüksége van a különböző háziállatok helyes tenyésztésének ismeretére. Figyelembe kell vennie, hogy mely állati terményeket azok, melyek után a legtöbb hasznot remélhet s azon terményeket minő állatfaj tenyésztése által állíthatja legolcsóbban elő a saját gazdaságában; mert csak így érheti el azon célt, hogy kevesebb értékű takarmány anyagait értékesebb állati terményekké alakítsa.

5. Végre a jó mezőgazdának úgy kell tekintenie gazdaságát, mint egy üzletet, termelési vállalatot, melyben a természet ugyan a főtenyésző, de ennek hatásait a helyes berendezés és kezelés által a saját céljaira kell hogy kihasználja. Ilyképpen az üzlet erői és tőkái a legcélszerűbben lévén felhasználva, a termények leghelyesebben értékesítve: az üzlet végcélját, a lehető magas tiszta jövedelmet eléri és biztosítja.

Főbb vonásokban vázolván ezen elsoroltak azok, melyeket minden, még a legutolsó kisbirtokosnak is tudni kellene. Mindezekből a tapasztalás útján is sokat elsajátíthatunk, mert hiszen a mezőgazdasági tudomány a tapasztalaton épült és épül fel, de a tanulás képesít arra, hogy a különféle gazdasági munkálatok és intézkedések céljairól s eredményeiről helyes ítéletet hozzunk, vagy azok netalán helytelenségét átlátva, a viszonyokhoz képest helyesen alkalmazzuk vagy megváltoztassuk. Ez képesít arra, hogy az oly káros be-

Lóher- és lucerna-

magvakért a

legmagasabb árakat

fizeti

MAUTHNER ÖDÖN

cs. és kir. udvari magkereskedése

BUDAPESTEN.

VII., Rottenbiller-utca 33. szám.

VI., Andrassy-út 23. szám.

Nagy minták a mennyiség megjelölésével a fenti céghez küldendők.

Teljes áron vásárol LUCZERNA, LÓHERE és mindennemű

TAKARMÁNYMAGVAKAT

532. I.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete Budapest, V., Alkotmány-utca 31-ik szám.

Szállít, illetőleg berendez tejjgazdasági és takarmánykészítő gépeket, tej és takarmánykamrákat, világítási és szivattyutelepeket.

Legelőnyösebb feltételek mellett értékesít mindennemű

GABONAFÉLÉT, SZESZT, és szállít ERŐTAKARMÁNYOKAT

Legajánlatosabb forrás mindennemű gazdasági anyag és eszköz beszerzésére.

Alapszabályait és árjegyzékét kívánatra azonnal megküldi.

folyásokat, melyek munkánk elé akadályokat gördítenek, eltávolítsuk vagy lehetőleg csökkentjük. Végül a tanult gazda sok egyéb mellett sikeresen küzdhet oly előítéletek és tévedések ellen, melyek sokszor egész családokat koldusbotra juttatnak.

A mi a magyar mezőgazdának második főhibáját, közönyösségét minden mezőgazdasági intézmény és kérdés iránt illeti, az az előbbinek kifolyása.

A tanult gazda nem szalaszt el egyetlen egy alkalmat sem, a hol és a mi által ismereteit gyarapíthatja. Részt vesz a gazdasági egyesületek működésében, törekedik annak üdvös célját tehetsége szerint előmozdítani már csak azért is, hogy nemcsak szellemi, hanem anyagi haszna is van ezen működése által, részesülvén mindazon kedvezményekben, melyeket az egyesületek tagjaiknak nyújtanak. A gazdasági egyesületek vannak ugyanis arra hivatva, hogy a mezőgazdasági ismereteket minden rendelkezésükre álló eszközzel terjesszék, minden újabb vívmányt és kérdést kimerítően ismertessenek és megvitassanak és különösen a vármegyei gazdasági egyesületeknek volna azon szép hivatásuk, hogy lehetőleg minden községben gazdai szövetkezeteket, fogyasztási egyleteket s géphasználati társulatokat alakítván: ezáltal a népnek anyagi előmenetelét is előmozdítsák. Hogy mily szép eredményeket érnek el és mutathatnak fel a gazdasági egyesületek, ha a fentebb említett irányban odaadón működnek: igazolja egész Franciaország mezőgazdasága, a hol van megye pl. Maine et Loire, melyben 20 gazdasági szövetkezet van, melyek közül az anjoui 12 vidéki magazint és 5 cantonalis s 35 helyi szakaszt számlál. Itt követik valóban ez elvet: „Segíts magadon s az Isten is megsegít.”

Puskás Jenő.

Allategészségügyi rendészetünk fejlődése és célja.

II.

Az 1882. évi VII. törvénycikk megalkotását tehát magosabb szempontok tették szük-

séggé és ezen szempontokban a lehetőségig úgy lettek egyesítve a különböző érdekek, hogy a közös cél biztosítására hozandó áldozatért mindenki megkapja a viszonzószolgálatot.

Csak át kellene olvasni a törvényt és a hozzá adott rendeleteket, csak egy kicsit kellene kiemelkedni a megszokott érdekkörből, hogy megláthassuk saját legfontosabb érdekeinket a törvény által felölelt közérdekben. Megláthatnánk, hogy az a közérdek a mi érdekeink egyesítéséből áll, hogy annak szolgálata, a saját ügyünk szolgálata stb. stb.

De mást is meg lehetne és meg kellett volna már abból a törvényből tanulni, t. i. azt, hogy azok az intézkedések, a melyek abban foglaltnak, nem egyebek, mint egyszerű egészségügyi szabályok s azok az óriási károsodások, melyek az országot a ragadós betegségek pusztításai révén érik, nagyjára ezen szabályok nem ismeréséből vagy meg nem tartásából erednek. Persze a legjobb gyógyszer sem használhat, ha a beteg nem veszi be. Ezeknek a szabályoknak se lehetett meg a jó hatása, mert senki sem tartotta meg és akik lépten nyomon vétettek ellene, azok ócsárolták legjobban, hogy nem érnek azok semmit, holott másfelől mindinkább halmozódtak a tapasztalatok, hogy igenis a ragadós betegségek terjedése ellen éppen ezen egyszerű egészségügyi szabályok pontos megtartása által lehet legtöbbet tenni. Mindezeket úgy a tudományos kísérletek, mint a gyakorlati tapasztalatok többszörösen és állandóan igazolták.

Sok tapasztalat szerzésére nyílt alkalom hazánkban az 1893. évi II. t. c. alapján megkezdett ragadós tüdőlob irtása alkalmával s hogy milyen elsőrendű közzgazdasági érdeke hazánkban az allategészségügyi rendészet szigorú végrehajtása, annak tudatára az említett tapasztalatok mellett csak lassan, az adatok összegyűjtése alapján jutottunk.

Az 1888. évi VII. ik t. c. megalkotása előtt az allategészségügyi szolgálat szerfelett gyenge lábón állott hazánkban; jó formán azt sem tudtuk, hogy állatállományunkban szen-

vedünk-e olyan veszteségeket, melyek okszerű intézkedések által csökkenthetők.

Erre nézve az adatgyűjtés még ma is nehezen és hiányosan megy, hát még akkor!

Igy a ragadós betegségekben elhullott állatok szerfelett hiányos ásszeírása mellett is.

1888 ban	1.403,030	korona
1889	1.448,876	"
1890	4.233,796	"
1891	4.234,276	"
1892	4.902,520	"
1893	4.703,022	"
1894	6.358,398	"
1895	19.152,730	"
1896	26.786,480	"
1897	17.591,974	"
1898	12.840,370	"
1899	11.700,276	"
1900	10.682,203	"
1901	10.959,157	"

Összesen 14 év alatt 137.297,708 korona veszteség lett hivatalosan kimutatva. Minden gazda tudja, hogy ez az összeg csupán egy részét foglalhatja magában a valódi veszteségeknek. De mutatják maguk a számadatok is. A veszteség t. i. akkor volt legkevesebb, mikor az allategészségügyi rendészet szervezése kezdetét vette és ennek fejlődésével lassankint nőtt — noha az elhullások száma bizonyára nem növekedett, csupán az adatok lettek pontosabban feljegyezve. Az 1895-ik évvel kezdődő nagy ugrás a sertésvesz fellépését jelzi. Köztudomásu ugyanis, hogy ez a fertőző betegség ebben az évben terjedt szét hazánkban és azóta folyton uralkodik. Hivatalos adatok szerint 1895 től 1901. végéig nem kevesebb, mint 2.430,222 darab sertés hullott el hazánkban e betegség miatt.

Másrészt a felsorolt számadatokban nem foglaltnak benne a ragadós száj- és körömfájás, himlő, tenyészbenaság, rühkór és veszettség okozta veszteségek, sem a ragadós tüdőlob irtására fordított költségek.

Mindezt pedig azért hozom itt halomra össze, hogy legalább vázlatos képét nyújtsam annak a veszedelemnek, mely nemzeti vagy-

AZ „ERDELYI GAZDA“ TÁRCÁJA.

A sümegi kisbíró.

(Falusi történet.)

Mióta a kis Athén egyik nagy lapja a város nagy polgárának a községi zárlat feloldásáért folytatott titáni küzdelmét, buzdításául a működő és serdülő nemzedéknek oly szépen és megkapó közvetlenséggel kiemelte és az erkölcsi jutalmat ezért nyilvánosan kitalványozta: a sümegi kisbíró zugolódó, elégedetlen, életunt ember lett.

A sümegi kisbíró pedig mindeddig elégedett, boldog ember volt. Idejében szántottvetett és aratott. Nem voltak nagyratörő tervei, sem elérhetlen vágyai és kisbírói méltóságához képest uri módon élt. Ezt különben tehetette is, mert a kisbírói főhivatal mellett még a községi halottkemi és vágóbiztosi tisztségeket is viselte.

Történt azonban, hogy az úr szőlőjében a difteritis, a skarlát s a többi veszedelmes nyavalyák nagyon pusztítottak. E miatt a legszebb csemeték hervadtak és pusztultak el anélkül, hogy a faluban valami különösebb hatósági intézkedés történt volna. Ő legalább

csak annyit tud erről a dologról, hogy a tanító úrnak, vagy kinek a jelentésére egyszer az iskolát bezárták. Nem volt ez feltűnő; némelyek azonban azt beszéltek, hogy az egész csak azért történt, mert a tanító a nagybácsiját akarta meglátogatni. A halottkemi állás jövedelme pedig e miatt nem csökkent.

A minap meg az történt, hogy a falu bocikái kezdettek sántikálni és erősen nyálzani. A jóféle sümegi pocák pedig tömegesen hagyták el az árnyékvilágot. Nagy titkolódzás és suttogás keletkezett a faluban, nehogy híre menjen az esetnek, mert ebből aztán már nagy baj lesz.

Már-már sikerült volna is ezt az ügyet a szür alá rejteni, de Zachár Vasziék és Morár Mitruék meg a többi atyafiságok és sógor-ságok már régen át plántálták ezeket a betegségeket a szomszédos községekbe, onnat meg aztán tovább adták más atyafiaknak és más sógorágnak, más községekbe.

A milyen csendes és zajtalan az esti szellő lengése, épen olyan csendesen és zajtalanul terjedt el a betegség a vidéken. A kisbíró mondta is egyszer a községi bírónak, hogy jó lenne ezt a bajt a főbírónak megemliteni. Járt is e közben ott a főbíró valami

adóbehajtási ügyben, de hát mert ugy mondta: „Remélem kendteknél a marhák között nincsen semmi baj!” — ráhagyták, hogy nincsen.

Legyen kedve, ha így szereti; a községi bíró és kisbíró nem arra való, hogy a főbírónak kedvét rontsa.

Hanem ezalatt másfelé nagy baj esett. Marusán Pável, a nagy kupec, nem fért már a bőrébe. Összeszedett néhány borjat és vitte a csurgói vásárra; de hát még ez sem lett volna nagy baj, mert mások is vittek eladó marhát arra a csurgói vásárra.

A baj ott kezdődött, hogy a Marusán Pável borjait olyan helyre vitték, ahol még nem volt betegség. Amint aztán kitudódott, hogy a borjuk kezdenek betegedni, tele kiabáltak azok az egész vármegyét, hogy így, meg úgy; pedig már akkor csupán a jegyző, meg a községbíró marhái voltak betegek. A többi mind kigyógyult.

Mégis csak az lett abból, hogy Sümegyet és a többi községeket a törvény értelmében lezárták. Hiába esküdözött az egész falunépe, hogy ott már minden állat beteg volt és minden állat meggyógyult, a bíró és jegyző marhái pedig árpátöreket ettek és attól van bajuk. Nem hitte az állatorvos, az átkozott

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank R. t.

Teljesen befizetett alaptőkéje 1.200.000 korona.

Kolozsvárt, Mátyás- király- tér, 7. sz. saját házában.

Betéteket előnyös feltételek mellett fogad el könyvecskékre, vagy folyószámlára és azokat felmondás nélkül fizeti vissza.

Váltókat olcsón számítól le.

Előleget ad értékpapírokra és kézi zálogra.

Jelzálogos kölcsönöket nyújt földbirtokokra és kolozsvári házakra. Törlesztés kölcsönöket közvetít a Hazai Takarékpénztár részére.

Árúraktárai (a pályaudvar mellett) olcsón kezelik a betárolt árukat és azokra előleget adnak. Ugyanott kölcsönzások is kaphatók.

Ugyanott a

The Gresham Életbiztosító Társaság Vezérügynöksége.

(699.)

nunknak ezt a részét fenyegeti; azt pedig, hogy mi lenne Magyarország állatkereskedelmével rövid pár év alatt, ha a földművelésügyi miniszter nem gondoskodott volna és nem gondoskodna ennek védelméről: rá bízom a tisztelt olvasók ítéletére.

Az én tapasztalataim ezen a téren csep-pet sem vigasztalók, de úgy kell lenni, hogy az intéző körök és testületek nézetei sem voltak mások, mert dacára az 1888. évi VII. t.-c. helyt álló és teljesen megfelelő intézkedéseinek, dacára az 1893. évi II. t.-c. alapján sikeresen keresztülvitt tudóvész irtásnak, részint állatkereskedelmünk biztosítása, részint pedig a fent vázolt tetemes veszteségek csökkentése végett meg kellett alkotni az 1900. évi XVII. t.-cikket és az állategészségügyi szolgálat fontosabb részét állami kezelés alá kellett venni.

Igy fejlődött ki a mi állategészségügyi rendszertünk olyanná, a milyen ma. Lépésről-lépésre a szükség kényszere alatt haladt és bizonyos, hogy haladni fog tovább is, mert haladnia kell mindaddig, amíg a helyi hatóságok a törvénybe foglalt intézkedéseket úgy, a miként szükséges, végre nem hajtják, sőt fejlődni fog és fejlődnie kell egész addig, amíg a gazdaközönség, mint első sorban érdekelt faktor, a törvény intencióinak helyességét fel nem ismeri és annak rendelkezéseit pontosan végre nem hajtja, miután az ország és a gazdaközönség közzgazdasági érdekei ezt feltétlenül megkövetelik.

Ma még ez a végső cél és közös nagy érdek igen sokszor áldozatul esik az egyesek kicsinyes érdekeinek és a közfigyelem rendszerint nem az egyes járványok elterjedésének apró okaira irányul, hanem ezen apró okok eredményeire. Azt például sem a helyi hatóságok, sem az érdekelt gazdaközönség nem tartja megtorlandó cselekedetnek és a közérdek ellen elkövetett bűnnek, hogy a község egyik vagy másik lakosa, némelykor talán önhibáján kívül, de a legtöbbször a rendszert szabályok és tilalmak kijátszásával, igen csekélyke anyagi előnyért, behurcolja és eltitkolja a ragadós be-

tegséget, de ha aztán a betegség elterjedése végett a község forgalmi korlátozás alá kerül: e miatt már zugolódnak, ha pedig sok ilyen apó visszaélés, miatt vármegyék kerülnek forgalmi korlátozás alá, akkor fékezhetlenül tolják előtérbe sértett érdekeiket, melylyel szembe szerintük meg kellene szünni minden közérdeknek, miután hitük szerint más fontosabb érdek már a valóságban nem lehet, mint az övéké. Ennek a kissé talán mégis csak túl-hajtott önzésnek pedig igen szomorú következményei vannak és még szomorúbbak lennének, ha korlátozni nem lehetne.

Mindenekelőtt különös, hogy ebben a kérdésben kevés kivétellel a helyi hatóságok és a község nézete egyező. És emiatt végre is nyíltan fel kell tennünk azt a kérdést, hogy hova jutunk így? Tisztelettel meghajlunk ugyan a mi vidéki közigazgatási kapacitásaink jogi ismeretei előtt, de azt tapasztalatból mondhatjuk, hogy Magyarország közzgazdasági érdekeit nem ismerik, vagy a legjobb esetben is helytelenül ítélik meg.

Tudjuk ugyan jól, hogy a helyi hatóságok tagjai egyenként és együttvéve is függő viszonyban vannak a községgel szemben, de ezt nem tartjuk elég oknak arra, hogy ilyen fontos közzgazdasági kérdésekben az egyéni érdekek istápolására alakuló közvélemény előtt olyan készséggel meghajoljanak és a helyett, hogy a közvélemény helyes alakulását igyekeznének előmozdítani, maguk is beálljanak a község soraiba bólingatni.

A hatóságoknak a mi nézetünk szerint nem az volna a feladatuk, hogy törvényeket és rendeleteket célzatosan magyarázassanak, hanem az, hogy ezeket alkalmazzák és ezek alapján a szükségeseket végrehajtsák, avagy végrehajtsák. Furcsa és kissé komikus is, mikor a szolgabírói irnoktól felfelé mindenki magyaráztatja a törvényeket és rendeleteket és mindenki csak a kibuvókat keresi, míg a törvény végrehajtását mindenki csak tovább adja le a falusi kisbíróig, aki aztán szóval szintén tovább adja, ha adja, anélkül, hogy

annak végrehajtását felelősség mellett valaki ellenőrizni tartozna.

Hát ez különös állapot, de állapot, melylyel le kell számolnunk s melyen változtatnunk kell, ha a törvény rendelkezéseinek érvényt akarunk szerezni és az állategészségügyi állapotokat javítani akarjuk.

Az állategészségügyi rendszert célja pedig annyira világos és eszközei annyira egyszerűek, hogy azt bizonyos előítéletek félretévése mellett lehetetlen nem látni és az egészségügy követelményeinek némi méltatása mellett lehetetlen figyelmen kívül hagyni.

Lássuk csak, *mi itt a cél?*

— A ragadós betegséget helyhez kötni, hogy az keletkezése helyéről tovább ne terjedhesen, járvánnyá ne fajulhasson és így a község, több község, járás, avagy vármegye forgalmi korlátozás alá ne kerüljön.

Mik az eszközei?

— A ragadós betegségben szenvedő és az ezekkel érintkezésben volt fertőzéstől gyanús állatokat az egészséges és fertőzés gyanújában nem álló állatoktól elkülöníteni, távol tartani.

Hogy lehet ezt legbiztosabban elérni?

— Ha azokat az udvarokat, pusztákat, majorokat, szállásokat stb., melyekben a ragadós betegség fellépett, — lezárjuk, még pedig úgy, hogy onnan sem beteg, sem fertőzéstől gyanús állat, sem ennek váladékai ki ne jussanak és egészséges állatokkal sem közvetlenül, sem közvetve érintkezésbe ne jöhessenek.

Ime itt van dióhéjban az egész állategészségügyi rendszert céljával és eszközeivel együtt. A községeknek és helyi hatóságoknak csak akarni kell és Magyarországon nem lesz járványosan elterjedt ragadós betegség sehol, következésképpen nem lesznek forgalomból kizárt községek, járások és vármegyék, tehát megszűnik az a sok nyomorúság, mely az elzárások nyomában jár; nem kell a közadók behajthatatlansága felett panaszkodni, a városokban nem drágul meg az élet, lehet fát szállítani, szántani, vetni, aratni, szénát hordani, fuvarozni, vásárokat tartani, állatokat szállítani; szóval mindent lehet tenni, csupán

rosszlelkű embere, akinek bár egyetlen borja vagy malaca sincs, mégis erőlködik, hogy ne terjedjen a betegség.

— Ugyan miért is erőlködik olyan nagyon? ... Hiszen neki nincs mit félteni, az övé nem betegszik! ...

Sokat gondolkodott efelett a sümegi kisbíró és tervet készített, hogy az állatorvost megpuhítsa.

Az első kísérlet már a zárlat után való héten megtörtént. Kisbírói erélylyel és kisbírói észjárással indult, de ismert nyomokan haladt. A sümegi kisbíró ugyanis világlátott ember volt; az egyik sógora valamelyik kulcsos város tanácsa körül kézbesítő, a másik meg városi közrendőr. Az egyik az 52-eknél, a másik az 54-eknél viselte a fehérkesztyűt és suhogtatta a káplári pálcát, ő pedig a 13-nál majdnem ösmester lett. Hárman sokfelé jártak, sokat tapasztaltak s még többet halottak, mindezeket pedig még fiatalabb korában összegyűjtötte és egyesítette magában a sümegi kisbíró.

Sok vitája volt már neki a pitypánsági erdőőrrel is, aki szintén tudákos ember hírében áll, mindig törvényt emleget és nemcsak a nyul nyomát tudja megkülönböztetni a far-

kasától, hanem még a medvét is. Egyebek mellett pedig azt is tudja, hogy miért terem a bükkfán bükk. a tölgyön meg tölgy makk; erdője azonban nincsen és mégis őrzi a fát!..

Milyen különös is ez a világ, hiszen a sümegi kisbíró sem tanult jogot, medikát se veterináriát. mégis kisbíró, halottkém és vágóbiztos. Ime egy személyben egész tárháza van a tudományoknak, amiből egész falu táplálkozik.

— No há majd beszélék én az állatorvossal, — mondogatta az esküdt uraiméknak.

Beszélt is nem egyszer és nem kétszer, de hiába. Pedig milyen szépen kifejtette nemzetgazdasági elveit Sümegre vonatkozólag. Világos volt ezekből, hogy Sümeg polgárságának egyáltalán nem állt érdekében, hogy zár alatt legyen, vásárokra ne járhasson, fát, gabonát ne szállíthasson stb.

Az állatorvos azonban nem puhult, mind-egyre azt felelgette, hogy Sümeg nem egyedül van a világon s nem csak Sümeg polgárságának, hanem másoknak is vannak érdekei.

Igazán bosszantó volt ez a válasz, már azért is, mert hiszen a főbíró úr szintén azt a nézetet vallotta, amit a sümegi kisbíró. Az egész előjárás meg a falu népe mind ezen a nézeten volt.

Babarci nagysága is ilyenformán duzzogott és közrebocsátotta, hogy az alispán és főispán, meg az egész vármegye azt a nézetet vallja, amit a sümegi kisbíró.

Nem is kellett a sümegi kisbírónak más csak ez. Megindult ő a maga igazának keresésére be a főbíróhoz, innen a vármegyére, a hol aztán már azt mondta, hogy ha itt sem szolgáltatják ki az igazságot, megyen egyenesen a királyhoz.

A kulcsos városban a kézbesítő sógorához szállott s elmondván jövetelének okát, ez is nagyon helyeselt mindeneket, sőt új eszmét is adott.

— No sógor — mondá — jókor jött kend, éppen ma gyülekezik össze a magisztrátus nálunk, hogy döntő határozatot hozzon ebbe a dologba, mert a zárlat miatt mink is nyögünk ám!

— Tyűh az áldóját, azt már meghallgatom, hogy mit mondanak erről a felfordult állapotról az urak? ...

És a sümegi kisbíró ügyis tett, amiként mondá. Felsőfordált a kitűzött időre és a sógora a legjobb hallgatóhelyet biztosította számára egy bezárt ajtó között. Itt ugyan nem volt valami kényelmes helye, de a köz

Mindennemű, vízben oldható és szavatolt beltartalmú **műtrágyafélék**, ugymint: csontliszt és ásványi **superfoszfátok**, valamint a tavaszi vetések trágyázására alkalmas különböző: nitrogén és káli tartalmu superfoszfátok és chilisalétrom a legjobb minőségben és a legkedvezőbb feltételek mellett kaphatók a:

Zalathnai Kénkovand-Ipar Részvénytársaságnál

Központi irodája: BUDAPESTEN, IV. ker., Bécsi-utca 5. szám, a hová a rendelések és mindennemű kérdézősködések intézendők.

Rendeléseket készséggel elfogad és közvetít az Erdélyi Gazda közvetítő osztálya. A gyár árjegyzéke lapunk minden számában található!

csak ezt a pár szabályt kell becsületesen, megbízhatóan megtartani és megtartását lehetővé tenni.

Mindez pedig nem tréfa, nem ábránd, hanem valóság, mely után talán némi jogosultsággal kérdezheti minden polgára ennek a hazának, a napszámostól (aki sorsához mérten talán jobban sanyli a zárlatokat, mint a közigazgatás csalhatatlan jogtudós faktorai) felé, hogy a *közérdekkel szemben* milyen foka lehet abban a közigazgatásban a kötelesség-érzetnek, a melyik ilyen egyszerű és világos feladatok elől ahelyett, hogy azt teljesítene, *külré* és mikor a baj keresztülcsap nagy kiterjedésű vidékek felett, együtt jajgat a jajgatókál?!?

Nem jól van ez így tisztelt autonómikus közigazgatás. Sokkal jobban lesz úgy, ha a végrehajtó hatalmat párosítják képzettségükkel, erkölcsi súlyukkal és azt a szegény tudatlan népet, melynek csaknem összes érdekei az önkök gondozására vannak bízva, felvilágosítják, a célt biztosító alapvető intézkedéseket területük minden zugában megteszik és az állam által rendelkezésükre bocsátott szakembereket nem fedezetül a közvéleménnyel szembe, hanem tanácsadónak a közérdek javára használják fel, hogy a helyi viszonyokból folyó intézkedések mérvét megállapíthassák. A törvény olyan jogkört biztosít Önöknek ezen a téren, hogy ezzel élve, a hol kell sújtva, a célt igen rövid idő alatt biztosíthatják a nélkül, hogy ezzel a közönség jogos érdekeit a legkisebb mértékben is sértene.

Hiszen hazánkban ma még nincsenek olyan helyhez kötött ragadós betegségek, melyek keletkezésükkor járványos jelleggel lépnek fel, legfeljebb — mint azt az ideai példa is mutatja — Romániából hurcolják be a ragadós száj- és körömfájást egy-két helyre. de megfelelő érlelyes intézkedésekkel — amint az a múlt évben történt — ez is helyhez köthető. És ha már nemzetközi viszonyainknál fogva kénytelenek vagyunk s a jövőben még inkább kénytelenek leszünk az ilyen természetű bajok ellen bármily terjedelmet öltenek is azok,

zárlatokat, forgalmi korlátozásokat alkalmazni, hát nem lenne okszerűbb, nem lenne méltányosabb, nem lenne célravezetőbb, ha mindjárt kezdetben a befertőzött néhány udvart vagy községet zárolnánk el úgy, hogy onnan a betegség tovább ne terjesztessék.

Mert hiszen azoknak a szigorú állategészségügyi rendszabályoknak nem az a rendeltetésük, hogy vármegyéket sulytsanak, hanem az, hogy általuk a betegség, keletkezése helyére korlátoztassék. És ezt a célt azoknak helyes és szigorú foganatosítása által el is lehet érni. Csakhogy, ha ezt komolyan akarjuk, akkor a betegség fellépése esetén a főszolgabíró nem futhat szabadságra, a szolgabíró nem ülhet a főszolgabírói karosszékbe pipázgatni, a jegyző urak nem mehetnek hétszámra pisztrángot fogni és a községi előljáróság nem lehet folytonosan szénagyűtéssel elfoglalva.

Bizony akkor mindenkinek talpra kell állani és éreznie kell, hogy nem annak a néhány beteg állatnak az egészségét védi, hanem védi a község, járás, a vármegye és az egész ország állatállományát és egyben védi Magyarország állatkereskedelmének nagy érdekeit is.

A mai érdeklődéssel persze ragadós betegséget helyhez kötni nem lehet, valamint nehezen megyen ez akkor is, ha az alapvető intézkedések, (legeltetési szabályok, vásárvizsgálatok, marhalevél kezelés, törzskönyvelés, betegedések bejelentése, hullák megsemmisítése stb. stb.) hiányzanak, vagy hiányosan történnek. Dehát aki a célt akarja, annak akarnia kell az eszközöket is. És azoknak, a kik ezt nem akarják, — de csakis azoknak — tulajdoníthatja az ország közönsége azt, hogy itt a ragadós betegségek járványára fajulnak és a forgalmi korlátozások egész vidékeket nyomoruságba döntenek.

(Vége.)

Lovak abrakoltatása.

A magyar gazda bizonyára szereti lovát s lehet mondani, hogy utolsó falatját is megosztja vele; de megint csak a megszokás

rabja marad ezen eljárásában is s azt az utolsó falatot mindig egy és ugyanazon a tápanyagra váltja fel és nyújtja lovának, mert úgy vélekedik, hogy annak egyéb tápanyag nincs inyére, sőt ártalmas is.

Ha a magyar gazda előtt szánal munkát fejezzük ki a fölött, hogy lova nincs jó húsban, arra állandó felelete bizonyára az lesz: száz eset körül kilencvenkilencben, hogy „hja uram, drága a zab s a mi kevés termett, az rég elfogyott!”

Pedig hát nem csak mi vagyunk lovokban gazdag ország, hanem ott van Angolország, a mely felül mul bennünket s minden más nemzetet úgy a ló, mint egyéb baromtenyésztésben és bizonyára a legminterszerűben kezeli minden állatát s táplálékukról is a legmegfelelőbb módon gondoskodik.

És ime, az angol gazda már igen régen tudja azt, hogy mivel lehet zab helyett, minden hátrány elkerülésével, a lovakat abrakoltatni

Igaz ugyan, hogy ha elég és megfelelő áru zabot kapunk, úgy ez a legkitűnőbb abrakot szolgáltatja lovaink számára; de ne feledjük, hogy a zabot tengeri által lehet pótolnunk, a mely igaz ugyan, hogy nem teljes mértékben felel meg a zabnak, de nagyon megközelíti, a mennyiben 100 rész zabot 115 rész tengeri már teljes mértékben helyettesít.

Ha az árak különbözőzetét tekintetbe vesszük, akkor mindenesetre azon meggyőződésre jutunk, hogy még akkor is, ha tengeriből valamivel, például a megfelelő 15% kal többet nyújtunk is az állatoknak, úgy is csak megtakarítást érhetünk el zabbal szemben, még pedig nagyobb lóállománynál igen tekintélyeset s a nélkül, hogy lovaink akár külsőre, akár erőre, a legcsekélyebb hátrányt szenvednek.

A feletetés módzatai különbözők, de mindannyi megegyezik abban, hogy a tengerit soha egészben adni a lónak nem szabad (akár csöves, akár morzsolt állapotban legyen is), mert az a fogaknak föltétlenül ártalmas. Ezenkívül nem szabad túlsokat adni belőle a ló-

ség érdekeiért mit ne tenne meg s mit ne volna képes elszenvadni egy — kisbíró!?

Elég az hozzá, hogy a nagy érdek felett a tanácskozás megindult és ő nesztelenül hallgatott minden szóra, nehogy elszalaszssa.

Először a magisztrátus feje szólt, kiemelve a város nagy érdekeinek tűrhetetlen sérelmeit, mely után a legbölcsebb tanácsos szólalt fel, bizonyosággal annak, hogy minden városi tanácsos bölcs és csak azért nem lesz kuriai bíró belőle, mert az a pálya véletlenül nem a tanács-, hanem a törvényszéki jegyzői állással kezdődik. Hanem ez nem baj. A városi tanácsos ur azért szépen kifejtette a maga álláspontját, párhuzamba vonván az emberek egészségügyét az állatokéval; mire a sümegi kisbíró halottkémi szakértelemmel helyeslőleg bólingatott az ajtó között és magvas gondolatái támadnak eszmetársítás útján a sümegi pocák és a difteritisz áldozatainak megmentésére. Amíg azonban ezeket szötte-fonta a sümegi kisbíró, a nagyérdékü tárgyalás haladt tovább és ő már csak annyit hallhatott a városi tanácsos ur fejtegetéseinek végéből, hogy már a világteremtésének munkája is el volt hibázva, miután az Úr előbb és nagyobb számban teremtette a bocikat és pocákat mint a bölcs

embert, amiért egy átszellemült magasztos lény holtanapjáig pirulni kénytelen a bocik és pocák előtt, mivelhogy őt ezek az alsóbbrendű lények, a teremtés rendjében megelőzték.

Ez a mondás újból visszhangra talált a sümegi kisbíró lelkében, s most már kezdte érteni a hajthatatlan állatorvos erőlködését. Hiszen az ur bizonyára tudta mit cselekszik, mikor a bocikat és pocákat egy bibliai nappal előbb teremtette meg, talán azért, hogy a teremtés koronájának, az embernek, legyen miből táplálkozni és mibe takarózni, mert hiszen ezek nélkül az élete rideg és sivár leendett volna!.

Amíg efelett töprengett a sümegi kisbíró, azalatt befejeződött a nagyérdékü tanácskozás és ő már csak azt a határozatot hallotta, hogy amíg a bocik betegsége meg nem szűnik, a zárlat fennmarad.

Ezután még csak néhány szakadozott hang hullámozott felé, valamelyik pocakos mészáros benrekedt bölcsességének végső akkordjaként:

— Le kell bunkóznia az állatorvosokat, akkor megszűnik a vész...

Ez a bölcs mondás még a sümegi kis-

bíró tetszését sem nyerhette meg, mert azzal a szóval lépett ki ketrecéből: — hóhér!

Azután alázatosan meghúzódott az előszobába és szemügyre vette a nagyérdékü értekezlet tagjait. A sógora mindegyiket megnevezte előtte, ő pedig jól az emlékezetébe véste a neveket, hogy otthon elmondhassa esküdt uraiméknak, milyen okos emberek tanácskoztak a kulcsos városban a zárlatok ügye felett.

Mikor aztán a kulcsos város a zár alól felszabadult, egyik nagy lapban olvasta a város nagypolgárának utalványozott nagy elismerést, de jól emlékezett, hogy ez a polgár nem volt a tanácskozáson, tehát akkor bizonyosan a királynál járt és ott eszközölte ki a város felszabadítását. Ekkor jutott eszébe, hogy ő is oda készült és az ajtó közé szorult.

Most folyton azon töpreng, hogy miért nem ment ő is a királyhoz? Ha elment volna a nagy lap ötlet is megdicsérné és jövőre már bíró lehetne.

Ezért olyan zugolódó, elégedetlen, életunt a sümegi kisbíró. (=)

BUDAPEST,

V. Nádor-utca 2.

Fodor József butorgyáros

cs. és kir. udvari szállit

kárpitos és diszitó.

KOLOZSVÁR,

Szentegyház-utca 6.

(Status-palota)

Kolozsvárt, Szentegyház-utcai raktárainban állandóan nagy választék saját műhelyemben készült izléses és szolid kiviteli obédli, hló, szalon, férfi és leny szoba berendezésekből, a legegyszerűbbtől a legdíszesebb kivitelig.

Teljes lakásberendezések vállalata rajzok szerint is, szigoruan stylszerű kivitelen.

Lelkiismeretes kiszolgálás.

Mérsékelt szabott árak.

922

nak, különben hascsikarást kaphat. még pedig oly mértékben, hogy beledöglök.

Legjobb a tengeri szemeket goromba darává őrölni s nem külön abrakoltatni fel, hanem az egyéb eledellel összevegyítve és éppen e célból, ha tengerivel etetjük a lovat zab helyett, úgy szénáját mindig szecska alakjában kell felválni, valamint a rozsszalmát is, mert csak így keverhető össze teljes mértékben az egész tápanyag.

Hogy a tengeri hatásából minél kevesebbet veszítsen, nem szabad egyszerre igen nagy mennyiséget megdarálni, hanem csak annyit, a mennyi egy-két napra elegendő, mert különben légenyirtalom illan el belőle, pedig érdeklünkben van éppen a légenyit kötni meg benne legjobban, mivel légenyirtalma szegényebb a zabénál, egyéb különbség közöttük alig van.

Ha zabot tengerivel vegyesen használunk, akkor a zabot is meg kell darálni, azonban azt sem sokat egyszerre.

A mi a feletendő mennyiséget illeti, arra kell tekintettel lennünk, hogy egy-egy ló általában milyen napi munkát végez s minél nagyobb a munka, annál nagyobb lehet és legyen is az adagolás. Mindemellett azonban, száraz széna pótlékul soha sem szabad egy lónak többet adni 8 kilogramm tengerinél naponta, de ezt is csak nagyobb fajtának és csak akkor, ha igen nehéz munkát végez.

A legjobb arányok a következők:

1. Két kilogramm tengeri, ugyanannyi zab, 9 kilogramm silányabb vagy 7 kg. jobb minőségű széna és 1—2 kilogramm rozsszalma-szecska, könnyebb munkát végző lovak részére.

2. Négy kilogramm tengeri, ugyanannyi zab, 5 kilogramm igen jó, vagy 7 kilogramm gyengébb minőségű széna és 1—2 kilogramm rozsszalma-szecska, nehezebb munkát végző lovak részére.

Ha zabot nem adunk, akkor a tengeri adagot kétszerezjük meg.

Az első esetben egy-egy lónál évenként átlag 70, a második esetben pedig 140 koronát takarítunk meg más etetéssel szemben; ha pedig tiszta tengerit használunk, akkor megegyezik annyit.

Megjegyzem azonban, hogy melegebb nyáron és vidékeken, a nyári hónapok alatt ne használjunk tengeri abrakot, mert attól a ló túlságosan izzad. **K. Ö.**

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ **A kukoricacsutka mint táplálék.** Nemrégiben történt, hogy szakemberek beható vizsgálat alá vették a kukoricacsutkát, különösen ama szempontból, vajjon milyen és mennyi tápanyagot tartalmaz. Egy innsbrucki gyógyszerész (Oelacher), ki maga, mint előkelő tudású vegyész ismeretes, 100 font száraz kukoricacsutkában talált 36.6 százalék keményítőt, 9.4 százalék cukrot és mézgat 41.5 sejtanyagot, 1.9 hamut és 10.0 vizet.

A vizsgálatnak e pozitív eredménye többen fölkelte az érdeklődést a kukoricacsutka hasznavehetősége iránt. Különösen egy ismertebb nevű egyetemi tanár megvizsgálta a liszté őrölt csutkaanyagot s talált benne 41.1 százalék keményítőt, 10.5 vizet, 9.6 hamut és 1.6 kőport a malomkövekből.

Ezen adatok szerint, ha csak a két legfontosabbat, a keményítőt és cukrot vesszük figyelembe, a kukoricacsutka lisztjének tápereje 46 százalékra teendő s miután 170 font csutkából lett 100 font liszt (korpa nélkül) 100 font csutkának a tápereje 27 százalékot tesz.

A kukoricamagnak tudvaló 79 százalékos tápereje tehát úgy viszonylik a csutkához, mint 3 : 1-hez, vagyis 300 font, (vagy beszéljünk kilogrammokban) tehát 150 kilogramm csutka felér 50 kg. kukoricamaggal. E számadást pénzre vezetve: ha 50 kilogramm kukorica 10 korona, 50 kgr. csutka értéke 3.32 korona.

Magyarország, tágasabb értelemben, tehát Erdélylyel együtt, évenként termel középszámmal 30 millió mérő kukoricát, melynek csutkája 6 millió mázsával számítható s ennek jelenlegi értéke körülbelül 10 millió forint.

Mindezekről világosan kimutatható, hogy mennyi táperő *megy füstbe* évenként hazánkban, ezen minden tekintetben becses, de nálunk megvetett anyagban. melyet tüzelésnél egyébre nem tartunk méltónak.

Igaz, hogy daráltatása kissé fáradságos s a szegény ember őrletését nem eszközölheti, de téli esteiken igen is ráér, családjával azt legalább apróra darabolni, 24 óráig ázni hagyva, *megfőzni* s levéllel együtt szecska közzé keverve, marhájának felette tápláló eledelt készíteni.

Tizenhat csapott véka kukorica-csutka ad pontosan 11 véka darát, melynek vékája 5—7 kg.-ot nyom s ezen csutka-darának 2 vékája tápanyag tekintetében mindenkor felér 1 véka zabdarával, ha szecskaival vegyítve s meleg vízzel nedvesítve adják a marhának.

Hogy nagybirtokosaink, vagyis inkább szeszgyárosaink miért nem használják fel szesztermelésre, okát nem tudjuk; de annyi igaz, hogy a csutkából sokkal több szeszt nyernének, mint hasonsúlyú burgonyából.

Nyilván csak a kezdeményezés hiányzik. Pedig hiszen régi dolog, hogy a legtöbb cukortartalmu anyagból lehet szeszt főzni, (kierjeszteni.) A németek híres „malton bora” távol áll a „Vitis Vinifera” nemes nedvétől s a csekély értékű malatából ma mégis olyan bort állítanak elő, mely izre, zamatra nagyon hasonlít a tokaji aszúhoz; Isten ne engedje meg érnünk, hogy ennek erős konkurencsá váljék. **Győry Elemér.**

+ A gyom befolyása a veteményekre.

Ha a rosz gazda földjén s a rosz gazdasszony kertjében a gyomot nem pusztítja: nagy kárát vallja.

Sokat és sokszor irtak már erről, de senki sem akarta hinni, hogy a gyom valami túlságos hátrányára lenne a veteményeknek, mignem Du-Wollny tanár kísérleteket nem tett többféle veteménnyel s ki nem mutatta, hogy mily óriási terméskülönbözetet hoz a gyomlált és gyomlalatlan terület.

A tudós tanár kísérletei azon alapultak, hogy egymás mellett fekvő, egyenlő minőségű, egyenlően trágyázott területeken vetette a magvakat s két-két szomszédos terület körül az egyiket gyomlalatlanul hagyta, a másikat pedig gondozta és tisztította.

Az érdekes eredmény a következő volt:

A gyomlalatlan területen termett:		
	Szem	Szalma v. levél
Repce	270	1990
Rozs	180	339
Tengeri	324	2730
Bab	446	804
Borsó	470	910
Burgundi	22	387
Cukorrépa	1810	1000
A gyomlált területen termett:		
	Szem	Szalma v. levél
Repce	320	1850
Rozs	528	1078
Tengeri	2973	10246
Bab	562	969
Borsó	850	1390
Burgundi	20100	7000
Cukorrépa	26680	6780

kilogrammokban.
Burgonya pedig termelt a gyomlalatlan területen 4400 darab, a gyomlált területen pedig 13275 darab.

Látjuk tehát, mily óriási a különbség!

A gaz nemcsak a napot, de még a világot is megvonja a növénytől. Kiveszi ezenfelül a harmatból és esőből a maga részét, a föld tápanyagából pedig igen sokat elvon.

A hátrány természetesen annál nagyobb, minél lassabban fejlődik a kulturnövény s minél gyorsabban a gaz. Ez magyarázza meg a feltűnő különbséget, különösen az alacsony növésű növényeknél, mint a burgonya és a répák,

a melyeket teljesen elnyom a sokkal magasabb gaz; a tengerit, melynek eleinte igen lassu a növése, hamar tulszárnyalja s mire később felnyúlik, már nem képes kiheverni az előbbi nyomoruságot és csenevész marad.

Mindenesetre igen nagy köszönettel tartozunk Wollny urnak kísérletezéseiért, mely igaz, hogy kerti talajban történt, a hol tudvalevőleg a gyom nagyon gyorsan fejlődik; azonban mindenki felállíthatja magának az arányt, mert hiszen ismernie kell a földjét.

Különösen nagy gond fordítandó az olyan földek tisztántartására, melyek cserjések, fűzesek, erdők irtása után kerülnek kulturnövények alá, valamint az olyanokra, hol előbb dús rét, vagy mohos talaj volt.

Ez alkalommal helyén valónak tartom megemlíteni azt is, hogy a gyomos föld és a túlságos sűrűen bevetett föld, majdnem egy és ugyanazon megítélés alá esik és érdekes lenne ez irányban is kísérleteket tenni és megállapítani végre teljes pontossággal azt a még megoldatlan igen fontos problémát, hogy egy-egy magnemű bizonyos minőségű földbe mily sűrűségben vetendő, hogy a legjobb termési eredményt mutassa s a mellett a talaj is a megengedhető határig ki legyen használva. **K. Ö.**

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Kis hirdetések című rovatunkra felhívjuk olvasóink figyelmét. Egy koronáért, mely előre beküldendő, mindenki hirdethet s az utalvány szelvényre a hirdetés szövege is felírható. A hirdetés megrendelés minden száma legkésőbb csütörtökön délig a kiadóhivatalhoz juttatandó.

— **Személyi hír.** A király *Molnár István* királyi tanácsos, országos gyümölcsészeti és fatenyésztési miniszteri biztosnak, valamint törvényes utódainak, a közszolgálat és a mezőgazdaság terén szerzett érdemei elismerésül, a magyar nemességet a *rudinai* előnévvel díjmentesen adományozta.

— **Esküvő.** *Krolopp Alfréd* a földmívelési miniszteriumba beosztott gazdasági tanintézet tanár f. hó 15 én déli 12 órakor tartja Pozsonyban a koronázási dóm-templomban *Rovara Frigyes*, gróf Esterházy Mihály jószágigazgatójának bájos és kedves leányával Lujzával egybekelését.

— **Gazdatisztek nyugdíja.** A mult számban ezen a címen közzétett tervezet iránt a gazdatisztek köréből nagy érdeklődés nyilvánul meg és többeknek hozzánk intézett kérdésére a következő választ adhatjuk:

1. Ha a biztosított rokkantság esetén már nyugdíjat húz s azután hal el, az örökösök azért megkapják a 2000—2700 K. összeget.

2. Örökösök elsősorban a házastárs, másodsorban a hátramaradt gyermekek, akiknek a részesedési arányát az apa végakarata, vagy a kiskorúak gyámja állapítja meg.

3 Tízszeresnél több nyugdíj: vagy segély az I. csoportban semmiképen sem szereshető, a gyermek- és tőkebiztosításnál azonban akár-mennyi.

4. Ha a tagsági időbe több évet akar valaki beszámíttatni, annyi évi díjat kell fizetnie, ahány évet be akar számíttatni; például 10 évnél 1040 koronát, hozzáadva a díjak 5%-os kamatát = 52 K. összesen 1092. korona.

5. Az ez esetben szükséges orvosi vizsgálatot a pénztár orvosa eszközli a biztosítandó lakóhelyén.

6. A rokkantság megállapítása törvényes intézkedés útján lesz rendezve. Precedens erre a pénztár rövid fennállási ideje miatt nem volt; de mindenesetre a legméltányosabb lesz az eljárás.

7. A gazdatiszti egyesület útján 1903. évi január 5 től kezdve eszközölhető a biztosítás.

Fölkéri az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület azokat, a kiknek aggályaik, vagy kételeyeik vannak a tervezet egyes pontjaira, hogy forduljanak kérdéseikkel hozzá s mindenkor kimerítő választ küld.

— **Bajor sörgyár Magyarországon.** A nagy bajor sörgyárak tudvalevőleg árspaszük-ségeleik nagy részét Magyarországon fedezték. Minthogy az új német vámtarifa a magyar árpának és malátának Németországba való kivitelét lehetetlenné fogja tenni, teljes bizossággal föltehető, hogy az osztrák-magyar monarchia viszont retorzióképpen a német sörbehozatalt fogja sújtani. Ebből a föltevésből indultak ki azok a bajor sörgyárosok, akik tartva a magyar fogyasztó piac elvesztésétől, azzal a tervvel foglalkoznak, hogy Magyarországon egy nagy sörgyárat létesítsenek. A konzorcium híküldöttje a napokban Budapesten járt, hogy a helyszínen tanulmányozza a viszonyokat.

— **A kivándorlás Amerikába.** A washingtoni bevándorlási főbizottság nemrég tette közzé jelentését az 1901—1902. évi pénzügyi évről, amelyben az északamerikai Egyesült-Államokba való bevándorlásról szóló statisztikai adatok is benne vannak. Ezek az adatok igen szomorúak ránk nézve, mert hiteles számok mutatják, mily óriás nagy a kivándorlás Magyarországból. A mondott esztendőben a monarchiából összesen 171.989 személy vándorolt ki az Egyesült-Államokba, míg az előző évben csak 113.390 személy. A legutóbbi esztendőben kivándorlottak között volt 36.900 tót, 23.609 magyar és 30.223 horvát-szlavon; a magyar korona országaiából tehát összesen 90.732 személy, vagyis a monarchiából kivándorlottaknak 52.70 százaléka hagyta el hazáját. Ebből a hányadból esik a tóra 21.41, a magyarra 13.72 és a horvatra 17.57 százalék. A főszám azonban mindenesetre nagyobb lesz, mert a külön felsorolt monarchiabeli németek, rutének, zsidók és egyéb nemzetiségek között bizonyosan lesz még magyarországi is elég számmal, úgy, hogy a főarányszámot bátran tehetjük legalább is 53 százalékra. Ez a szomorú kimutatás kétségkívül még szomorúbb volna, ha rendelkezésre állana a Dél-Amerikába kivándorlottak statisztikája.

— **Rétöntözés Biharmegyében.** A fekete-körösi ármentesítő társulat öntöző érdekeltsege Nagyszalontán megalakult. Elnökké gr. Tisza Istvánt választották, aki birtoka egy részét az öntöző művek helyéül felajánlotta. A munkálatok folyamatban vannak. Tavasszal az öntözőmű a használatra üzembe fog vétetni.

— **Kendertermelő és kikészítőtelep Arad megyében.** Darányi földművelésügyi miniszter feliratilag tudatta az aradmegyei gazdasági egyesülettel, hogy a Kurticon létesítendő kendertermelő és kikészítő telepet hajlandó támogatni és amennyiben az szövetségi alapon létesül, a kigazda tagjai részéről befizetendő üzletrészek bizonyos hányadát tárcája terhére elvállalja.

— **Olasz eperfa ültetése.** Darányi földművelésügyi miniszter körrendeletben hívja föl a hatóságok figyelmét arra, hogy az eperfa-ültetést fokozottan vegyék gondjaikba, mert évtizedes tapasztalat, hogy ott, ahol az eperfa lombjait könnyen szerezhették meg a szegényebb néposztályok, a föllendült selyemtermelés egy kis keresetet biztosított azoknak éppen az aratás előtt, a mikor arra legnagyobb szükségük volt. Mivel a lombpusztítás főleg azért gyakori, hogy a levélszedők a gyümölcsöt szeretik s mivel az eperfatulajdonos éppen azért nem engedi szívesen a lombzedést: legjobbnak mutatkozik a gyümölcsöt nem termő olasz fajt ültetni.

— **Állatorvosok véglegesítése.** A földművelésügyi miniszteriumban jelenleg munkálatok vannak folyamatban abból a célból, hogy az állategészségügyi szolgálat szervezése alkalmával az 1900. év végén kinevezett m. kir. állatorvosok véglegesítsenek. Miután a véglegesítés az állatorvosi tisztviszga sikeres letételéhez van mint feltételhez kötve, a f. év

végén csakis azok fognak véglegesítettetni, akik ennek a feltételnek eleget tettek.

— **Gazdasszonyképző Iskola Gödöllőn.** Darányi földművelésügyi miniszter albatározta, hogy a jövő évben létesíteni fogja a gazdasszonyképző iskolát, melynek egyik fontos része a *baromfitenyésztés, a gyümölcszedés, a mezőgazdasági háziiparban* a női kezek foglalkoztatása és ama gazdasági haszonvételeknek kellő kihasználása, melyek a jó gazdasszony földadata körébe esnek. Az iskola tisztán gyakorlati és nagyjelentőségű földadat vár rá a mezőgazdasági haladás szolgálatában.

— **A gazdaközönséget érdeklő elvi jelentőségű határozatok.** Egyik közérdekből fenn tartandó s a legnagyobb teherviselés határán túllévő ármentesítési társulat azt a kérelmet intézte a kormányhoz, hogy a *lejtmezés munkálatai* alapbefektetésnek minősítettven, az állam fizesse. A kérelmet a kormány megtagadta. kimondván, hogy a lejtmezés nem alapbefektetés. — *Talajjavítási tervek* a kulturmérnöki hivatalok által díjtalanul lévén készítenők, a tervezési költség előlegezésére az érdekeltek nem kötelezhetők. — *Cselédbér követelési* ügyekben két egybehangzó ítélet ellen föllebbzésnek nincs helye. — *Benzinmotoros* cséplőgépeket a községekben, csürökben elhelyezve akadálytalanul lehet használni. — *Tejszövetkezetek* a kereskedelmi miniszter legújabb rendelete szerint nem esnek az ipartörvény rendelkezései alá. — *A vágómarha* vasárnapokon déli 12 óráig levágható. — Ha a kir. állatorvos valamely gazdaságba azért száll ki, hogy az illető gazda saját állatorvosa által *végrehajtott oltásokat ellenőrizze*, ez a kiszállás közérdekből történetnek minősítendő és a költségek az államkincstár terhére esnek.

— **Magyarország víziereje,** amint ez a földművelésügyi miniszterium által foganatosított vizrajzi fölvételekről kiadott közleményből kitűnik, csak nagyon csekély részében van hasznosítva. A földművelésügyi miniszterium vizrajzi osztályának számításai szerint a nagyobb folyamok előállítható enerzsiája 2.000.000 lóerőre tehető. Föltevé, hogy ezen mennyiség negyedrésze hasznosítható, kiderült, hogy a már alkalmazásban levő 100.000 lóerő levonása után a folyóinkban felhalmozott természetes hajtóerőnek 80%-a még nincs kihasználva.

— **A műtrágya-kartell.** Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület jannár hónap folyamán értekezletet tart, a melyre meghívta az összes gazdasági egyesületeket és nagyobb uradalmakat. Az értekezlet állást foglal a műtrágya-gyárosoknak kartellje ellen. Az értekezlet teszi meg a kezdő lépéseket oly szervezet létesítésére, amely lehetővé teszi a gazdáknak a műtrágya közös beszerzését. Az erre vonatkozó tervek készen vannak.

— **Mezőgazdaság.** Általánosan ismert tény, hogy háziállataink szervezetére a tavaszi változó időjárás, az istállótetésről a zöldtakarmányra való átmenet nem marad befolyás nélkül és különösen növendékmárha, sertések, juhok, baromfiak stb.-nél gyakrabban mint bármikor járványszerű betegségek lépnek fel. Igen ajánlatos tehát ezek ellen idejében alkalmas préservatív-szereket alkalmazni, mint a minőknek a Kwizda-féle korneuburgi marha-táppor, Kwizda-féle restitutions-fluid, Kwizda-féle sertéspor, Kwizda-féle hasajtó juhoknak, Kwizda-féle baromfipor tyukok, kacsák, iudaknak stb. éveken át beváltak. Mint megbízható kipróbált prophilatikus szert több évi tapasztalat után ajánlhatjuk **Kwizda János Ferenc** korneuburgi gyógyszerész, cs. és kir. udv. szállító által előállított (Kwizda-féle korneuburgi állattápláló port), melynek sikeres összetétele ezt valódi házi kincsesé avatja, minden mezőgazda és állattenyésztő számára. Amennyiben erősi az emésztési szerveket, meggátolja a megemésztett élelmi anyagok fölhalmozódását, különleges hatást gyakorol a nyirk- és mirigyrendszerre és fokozza az állatok természetes ellenálló képességét.

— **Lóhermagra, rozsrá, zabra és tengerire** jó vevők vannak előjegyezve a kiadohivatalnál. Értesítés és minta ugyanoda küldhető.

Erdélyrészi piaci ár- és terméstudósítások.

(A beküldött különtudósítások nyomán összeállította: az Erdélyi Kereskedelmi Társaság.)

Kolozsvár, (január 1.) *Gabonaárak:* buza I. r. q. 16 k., II. r. q. 14 k. 40 f., rozs I. r. q. 12 k., II. r. q. 11 k. 60 f., tengeri I. r. q. 11 k., zab I. r. q. 10 k. 80 f., II. r. q. 10 k. 40 f. *Hüvelyesek, főzelékek stb. ára:* rizs kg. 34 f., gyöngykása kg. 36 f., borsó kg. 38 f., lancse kg. 46 f., paszuly kg. 20 f., köles kg. 30 f., burgonya q. 9 k., bors kg. 2 k., hagyma kg. 22 f., foghagyma kg. 32 f. *Takarmány és alom:* széna I. r. q. 6 k. 80 f., II. r. q. 5 k. 90 f., zsupszalma q. 4 k. 60 f.

AZ
ADRIAI
BIZTOSÍTÓ-TÁRSULAT

alapított 1838-ik évben.

Vagyonbiztonsági tőkéje 116 millió korona.

A magyarországi igazgatóság intézője:
Br. PODMANICZKY FRIGYES.

E társulat, mely 65 éves fennállása óta 470 millió koronát fizetett ki károk fejében, biztosít a legjutányosabb feltételek mellett; **tűz- és robbanási-, valamint jégokozta károk** ellen, továbbá az emberek életére, halál és elérési, valamint kiházásitási esetekre.

Erdélyrészi vezérképviselőség
Kolozsvárt:

Szekula Ákos
vezérfelügyelő. (250.)

NÉPBANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG KOLOSVÁRTT
Deák Ferenc-utca (ezelőtt: Belközép-utca) 37. sz. alatt (Korbuly-ház) olcsó jelzálog és váltókölcsonöket nyújt és **BETÉTRE 5 SZÁZALÉK KAMATOT AD.**

Magyar Jelzálog-Hitelbank

Képviselősege Kolozsvártt

(Jókai-utca 2. sz., gr. Rhédey-ház, I. em.)

Az intézet alaptőkéje 40 millió korona.

4%-os és 4½%-os

Záloglevélkölcsonöket

nyújt és pedig 4%-os kölcsönt földbirtokra: 50

évi törlesztéssel 4-95 százalék-, nagyobb városokban fekvő házakra 42½ évi törlesztéssel 5-25 százaléknyi évi részletfizetés mellett és magasabb leszámítolási árfolyam mellett 4½%-os záloglevélkölcsonöket földbirtokra 50 évi törlesztéssel 5-35 százalék és nagyobb városokban fekvő házakra 42½ évi törlesztéssel 5-65% évi részletfizetés mellett.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve az **Erdélyi Gazdasági Egylet** bizalmi férfai adnak véleményt. (1.)

A bank képviselőségénél kaphatók 4% és 4½%-os záloglevelek, 3%-os és 4%-os nyeresémmékötvények

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT:

Felelős szerkesztő és kiadó:

TOKAJI LÁSZLÓ.

Társ szerkesztő:

JAKAB LÁSZLO.

Segéd szerkesztő:

ÉBER ERNŐ.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA.

Kishirdetések felvételnek (minden héten csütörtök délig): a kiadóhivatalnál, Kolozsvárt, Petőfi-utca 7. sz., emelet.

Előre fizetendő
KIS HIRDETESEK.

Levélbeli tudakozódásokra felvilágosítást ad a kiadóhivatal, ha a szükséges válasz-levélbélyeg mellékelte.

Ezen rovatban minden 20 cm, vagy ennél kisebb területű — 50 szóig terjedő — hirdetés egyszeri közlése 1 koronába kerül. Egész évi (52-szeri) közlés ára: 48 korona, mely évnegyedenként, vagy havonként is fizethető. A hirdetés legkönnyebben megrendelhető utalványlapon, melyre a szöveg is felírható. A jelzett mennyiségen felül minden szó 4 fillér, vagy minden cm. 5 fillér. Tudakozódásoknál csak a kihirdetések számára kell hivatkozni. Támpéldány csak egy küldetik.

Az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület hirdetései:

Állást keresők:

1. Okleveles gazdatiszt 12 évi gyakorlati munkával, aki a gazdasági üzemet minden ágában, különösen pedig az állattenyésztésben kiválóan jártas, megfelelő kezelőtiszt állást keres.

2. 36 éves nő, jelenleg 1000 holdas gazdaságot önállóan kezelő, az algyógyi földmives iskolát jeles sikerrel végzett gazdatiszt, akinek 6 évi gyakorlata van és a gazdaság minden ágában jártas, nősülési okból azonnali belépésre megfelelő állást keres.

3. 12 évi gyakorlattal bíró gazdatiszt, alkalmas kezelőtiszt állást keres — Szükség esetén mindjárt betöltheti az állást.

4. Okleveles gazdatiszt, több évi gyakorlattal, kitűnő bizonyítványokkal, huzamosabb idő óta önálló kezelő, gazdatiszti állást keres.

5. Nagyobb gazdaságban több éven át, mint önálló kezelő működött, okleveles gazdatiszt, önálló kezelőtiszt állást keres.

6. Állást keres több évi gyakorlattal bíró, 30 éves, református vallású nő, jelenleg is egy nagyobb uradalomban van, mint gazd. ispán alkalmazva. Állását önállóítás szempontjából hagyja oda. Jó bizonyítványokkal rendelkezik.

7. Gazdatiszti állást keres azonnali belépésre 13 évi gazdasági gyakorlattal bíró, eddig nagyobb birtokokon önállóan működött gazdatiszt, kinek bizonyítványait betekintésre rendelkezésre bocsátja kívánatra a titkári hivatal.

8. Okleveles gazdatiszt jeles bizonyítvánnyal 14 évi gyakorlattal kezelőtiszt állást keres, állását elfoglalhatja bármikor,

9. Gazdatiszti állást keres 24 évi gyakorlattal bíró 43 éves egyén, aki jelenleg is egy 3000 holdas birtok bérleje.

A fősorolt álláskeresőket illető megkeresésekre készségesen ad — előzetesen megszerzett tudakozódások alapján — felvilágosítást, az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület titkári hivatala (Kolozsvár, Petőfi-utca 7.)

Az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület felhívja tagjainak figyelmét azokra az alább fősorolt kedvezményekre, melyeket egyes lapok, cégek és intézetek a tagoknak és az egyesületnek nyújtanak.

I. Lapok:

„Ujság“ Politikai napilap. Megjelenik Kolozsvárt. Előfizetési ára egy évre 24 kor. Tagjainknak 20 kor.

„Egyetértés.“ Politikai napilap. Megjelenik Budapesten. Előfizetési ár tagoknak 40 k. helyett 28 k.

„Magyar Hírlap“ Pol. napilap, megjelenik Budapesten, 28 k. előfizetési áról 10 %-ot ajánl az egyesület részére.

„Pesti Napló.“ Pol. napilap, megjelenik Budapesten. Előfizetési ár tagoknak 28 k. helyett 24 k.

„Vasárnapi Ujság“ képes hetilap, megjelenik Budapesten. Előfizetési áról 10% kedvezmény a tagoknak.

„Budapest“ képes politikai napilap, megjelenik Budapesten. Előfizetési ára tagoknak 24 k. helyett 18 kor.

„Ústőkös“ képes élel. napilap. Megjelenik Budapesten. Előfizetési ára tagoknak 16 k. helyett 12 k.

„Magyar Bazár“ divatlap, megjelenik Budapesten, előfizetési ára tagoknak 24 k.

A kedvezményt adó lapokra a tagok kedvezményes áron a titkári hivatal utján fizethetnek elő.

II. Cégek:

Első Magyar Általános Biztosító Társaság a bevallási díjösszeg után 5%-ot a tűz-, 4%-ot a jégbiztosításnál az egyesület javára ad a tagok által eszközölt biztosításoknál.

Calderoni és Tsa Bpest, Váci-utca 30. Optikai tárgyak, szemüvegek, stb. Árjegyzéki árakból tagoknak 10%.

Groág Lipót és Fia Budapest, Váci-körút 43. uri és női fehérnemű kereskedése tagoknak 10%.

Glass és Tsa Budapest, Múzeum-körút 5. Uri divatárú kereskedés, tagoknak 5%.

Elsinger M. és Fiai Budapest, Mária-Valéria-utca 10. tagoknak ad ponyvánál 10%, zsákoknál 3%.

Brunner Testvérek lámpaáru gyár, Budapest, Koronaherceg-utca 3. Tagoknak 10%.

Dona Döme és Tsa papírkereskedés, Budapest, régi posta-utca 6. Tagoknak 5%.

Alkalmazást keresők

32 éves nős gazdatiszt, jó bizonyítvánnyal rendelkező, ki több évig egy nagyobb gazdaságot önállóan kezelte, önálló gazdatiszti állást keres, bármikor elfoglalhatja.

Czím a kiadóban. (971.)

Uradmali vadász, nős gyermektelen, 1903. január 1-ére. nagyobb uradalomnál vagy vadásztársaságoknál, fő- vagy közvadászi állást keres. Az illető 36 éves, német, beszél magyarul, németül szerbül, keveset románul, ért a fűzán, fogoly okszerű tenyésztéshez, ügyes ragadozó irtó és a vadászati teendőkhöz teljesen jártas. Azonkívül vizsla idomítás és irodai munkák elvégzésben tökéletesen jártas. Bővebb felvilágosítással készséggel szolgál: **Balog József, pusztamives, Kolozsvárt.**

Gépészkovács, megfelelő képzettséggel, jelenleg is egy nagyobb uradalomban van alkalmazva, több év óta, állást keres, január 1-je esetleg későbbi belépéssel. Czím: **Bartha Pál, gépész-kovács Kükü-lóvár.** 966.

Percentes kezelésre

fizetés nélkül, vagy kikötött évi jövedelem produkálására fizetéssel, keres nagyobb birtokot, intelligens, keresztény, tapasztalt gazdasági intéző, aki jelenleg is egy első rendű főuri uradalomban intéző tiszt. Címe a kiadóban „K. E. Ö.“ alatt megtudható. (965.)

Különlélek.

Hantz Sándor könyvkötő.

Ezelőtt Hantz György társa Kolozsvárt, Mátyás király-tér 9. szám.

E szakmához tartozó munkákat versenyt felülmuló izzéssel tartósan és olcsó árért készítek. Fizetések fél vagy egész évi elszámolásra történhetnek. (555)

A címre kérem vigyázni.

Eladó birtok!

Székelyföld legszébb helyén, városok és vasút mellett, egy 150 holdas első osztályu birtok, úri lakással együtt eladó.

Bővebbet a kiadóhivatal levélileg is tudat. 915.

B. Bak Lajos

Ő csász. és kir. Fensége Klotild főhercegnő udvari szálitója és az arany koronás kereszt birtokosa.

műbútor- és épület-asztalos munkák és parquette gyári üzlete Kolozsvárt.

Alapított 1869-ben. (845.)

Budapest, 1902. két I-ső díj

Általánosan elismert gyorsfejlődésű elsőrendű 2—3 éves

magyar tenyész-bikák

500 kor.-tól 1500 koronáig.

— Kaphatók: —

Gr. Teleki Arvéd úr drassói urad.intézőségénél Ugyanott kapható:

koránérő, bőtermő, súlyos, fehér

Duppauzi zab, Ló-bab,

Tavaszi bükköny, Prairie tengeri,

Székely tengeri

100 kgtól kezdve a 16 kor. Szállítunk a teljes vételár és a zsákok vétele után ab KONCZA.

970.

Jutányosan eladók:
— Százados — marhamérlegek,
1500 kg. hordképességű erős vaskorlással 2 1/2 méter hosszú, 1 1/2 m. széles;
— Szekér — hidmérlegek,
4000 és 3000 kg. horderejű százados, toló súlylyal 4 méter hosszú, 2 méter széles.
Beeserélek:
ócska marhamázsákat új marhamérlegekre. Minden mérleg törvényesen hitelesítve öt évi jókarban tartás mellett. (947)
DÉNES MANÓ mérlegműszerész,
BUDAPEST, VII., Dohány-utca 78.

Simonffy István

mezőgazdasági gépgyára, vas- és fémműve Koltordá-48. szám. Telefon 85. sz. Kívánatra árjegyzék és költségszámítás bérmentve küldetik. (464.)

Eredeti

Rambouillet kosok

mindenkor nagyobb mennyiségben, dús választékban kaphatók:

Gróf Herberstein Alb. uradmali igazgatóságánál

STRILEK, Morvaország.

A bünbe esés

valamint az összes bibliai történetek a világ teremtésétől a mai napig benfoglaltatnak a most megjelent **Verses Szentírás**ban. Ára — 2176 oldal négy kötetben — 9 korona 60 fillér. Megrendelhető a **Verses Szentírás** kiadóhivatalában Egerben (Heves megye.) — Ugyanaz egy kötetben 10 korona 40 fillért kapható. 949.

Kovácsnak ajánlok

teljesen képzett gyári kovácssegéd uradalmakba. Címe 336. szám alatt megtudható a kiadóhivatalban.

Restitutions Fluid

Cs és szab. mosóvíz lovak részére.
1 üveg ára 2 korona 80 fillér. — 40 év óta az udvari istállóban, a katonaság és magánosok nagyobb istállóiban használatban van nagyobb munkánál elő-és utóerősítő, fűzámoknál, inak merevségénél stb., az idomításnál kiváló munkára képesíti a lovakat. Csak a fenti védjeggyel valódi. Kapható Austr. — Magyarországon valamennyi gyógyszerüzletben és gyógyfürdőben.
désében. Forráskár. **Kwizda Ferencz János** kerületi gyógyszerész, Kornenburg, Bécs mellett. Cs és kir. osztr. magyar, román királyi és bolgár fejedelmi udvari szálitók.

932. II.

Nagy képes Világtörténet

Képes diszmű a művelt közönség számára.

ÁLDÁSSY ANTAL, BOROVSZKY SAMU, FOGARASSY ALBERT, GERÉB
JÓZSEF, GOLDZIER IGNÁC, GYOMLAY GYULA, MIKA SÁNDOR

közreműködésével szerkeszti: (156)

MARCZALI HENRIK.

Mintegy 25f0 szöveggéppel, 500 műemlékkel, 60 színes műlappal, 50 történeti
térképpel, 8500 szövegoldallal.

Megjelenik tizenkét
kötetben

famentes, tehát soha meg
nem sárguló papíron.

Egy-egy kötet ára

rendkívüli díszes félbőr-
kötésben, bőrháttal és
vászontáblával

8 frt.

Minden négy hóban egy-
egy kötet jelenik meg.

Megjelenik
füzetes kiadásban is
240 füzetben.

Több füzet semmiképp sem
lesz.

Hetenkint egy füzet fog
közrebocsáttatni.

Egy-egy füzet ára:
30 kr.

A füzetes kiadásban
díszes bekötési táblák
szállíttatnak.

A Nagy Képes Világtörténet megszerzhető

a) Füzetes kiadásban hetenkénti 30 kros füzetekben
minden rendes hazai könyvtárúsnál.

b) Kötetes kiadásban 12 kötetben, 8 frtjával;
a) kötetenkint utárvétellel bérmentve,
b) havi 1 frt 50 kros részletfizetésre.

A rendelések helyi könyvkereskedőkhöz vagy alólikt
kiadókhöz intézendők.

Tájékoztató képes prospektust

vagy

mutatványfüzetet

ingyen és bérmentve

küld a mű kiadóhivatala:

BUDAPEST, VIII., Üllői-ut 18. szám.

A Nagy Képes Világtörténet célja.

Jelen munkával az első nagy világtörténeti mű jelenik meg magyar nyelven. Tervében, céljában, eszközeiben, alakjában és terjedelmében egyaránt nagy és jelentős ez a vállalkozás.

A magyar tudomány nyujta a magyar közönségnek az élet könyvét, a világtörténetet. Nemzeti művelődésünkre fontos mozzanat ez.

Egy régi hiány pótlása, egy régi szükség kielégítése, egy régi kötelesség teljesítése.

A Nagy Képes Világtörténet illusztrációi.

A Nagy Képes Világtörténet összes illusztrációi kizárólag egykoru vagy korhű ábrázolatok lesznek. Képes mellékletei, történeti térképei, a szöveg közé nyomott rajzokkal és írásmásolatokkal a Világtörténet egy olyan kicsinyített historiai muzeumot nyujtanak az előfizetőnek, a minőt a maga valójában lehetetlen beszerezni. Ezek a nagy európai muzeumokból, családi és nyilvános könyvtárakból és levéltárakból, építészeti műremekekről egybegyűjtött s a legnagyobb műszaki tökéletességgel reprodukált illusztrációk rendkívül emelik a mű becsét, az egésznek művészi értéket adnak.

Ez a tizenkét kötet a legényesebb magyar könyvek közé tartozik. Ez a tizenkét hatalmas könyv arra való, hogy nemzetünk minden műveltségének tanítója, barátja, tanácsadója, minden uri háznak ékessége legyen. A mű kiadására egyesült két könyvkiadó intézet bizalommal ajánlja tehát nagy, magyar vállalatát a nagy magyar közönségnek.

Franklin Társulat,

magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.

Révai Testvérek,

irodalmi intézet részvénytársaság.

Előfizető gyűjtők sziveskedjenek a kiadóhivatalhoz fordulni.

Már 25 éve küldöm szét az 1900. évi
párisi világkiállításon
Grand Prix-vel kitüntetett

Eredeti Hanna

Vető árpámat.

Czimem: (968)

Vodicka F. földbirtokos
Smrztitz, (Hanna)

Morvaország.

Minták ingyen és bérmentve.

Photozinkografiai
műintézete
készíti a legjobb
minőségű
mindennemű-
nyomatványhoz

Budapest. VIII. Szentkirályi-utca 13. (965.)

4 törzs
Plymouth
Rock
tyuk

eladó.
Áruk 50 korona.
Cim a kiadó-
hivatalban.

(1003.)

Simmenthali
üszök

megvételre kerestet-
nek (12-15 drb.)

Levélbeli ajánlatok a ki-
adóhivatalhoz kéretnek.
(1005.)